

BIULETYN

STOWARZYSZENIA KARTOGRAFÓW
POLSKICH

NR 24
KWIECIEŃ 2010

WROCLAW

SPIS TREŚCI

<i>Koleżanki i Koledzy Kartografowie</i>	4
<i>Jolanta Korycka-Skorupa</i> – Kształcenie kartografów – kierunki rozwoju	5
<i>Beata Konopska</i> – Zmagania Wydawcy z publikowaniem prac magisterskich	12
<i>Michał Starzewski</i> – Kartograf jako pracownik	14
<i>Michał Starzewski</i> – Kartograf jako pracownik a prawa autorskie	17
<i>Antoni Łabaj</i> – Kontrola danych Bazy Danych Topograficznych (TBD)	20
<i>Wiesław Ostrowski</i> – Nauka a praktyka w kartografii	25
SPRAWOZDANIA	
<i>Joanna Bac-Bronowicz</i> – Sprawozdanie z działalności SKP w 2009 roku	30
<i>Joanna Bac-Bronowicz</i> – Sprawozdanie z działalności SKP w okresie od maja 2007 r. do kwietnia 2010 r.	31
Roman Janusiewicz – Sprawozdanie finansowe z okres IV kadencji SKP	40
SPRAWY CZŁONKOWSKIE	
Lista członków SKP. Stan na 10. kwietnia 2010 r.	42
Nasi obecni członkowie wspierający	46
Krótką informacją o grupie kapitałowej PPWK SA (obecnie: MIT Mobile Internet Technology SA)	48
KRONIKA	
Jacek Paślowski – <i>O ewolucji kartografii. Refleksja okolicznościowa z okazji 70-lecia urodzin prof. dra hab. Andrzeja Jana Ciołkosza</i>	50
Wiesław Kaprowski – Wspomnienie o Romanie Ignucie (1930-2008)	54
KOMUNIKATY	
Konkurs Stowarzyszenia Kartografów Polskich „Mapa Roku 2009”	55
VI Ogólnopolskie Sympozjum Geoinformacji	55
MISCELLANEA	56

Biuletyn Stowarzyszenia Kartografów Polskich, ISSN 1509-8001

Wydawca: Stowarzyszenie Kartografów Polskich, al. Kochanowskiego 36, 51-601 Wrocław
tel. (071) 372-85-15, fax. (071) 345-91-05
e-mail: SKP@kgf.ar.wroc.pl   www.gislab.ar.wroc.pl/skp

Redaktor: Jan Krupski

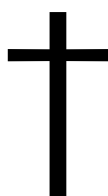
Współpraca redakcyjna: Joanna Bac-Bronowicz, Jerzy Ostrowski, Roman Janusiewicz

Projekt emblematu SKP: Stanisław Rogowski

Druk: KOPLAND, Drukarnia cyfrowa, Wrocław

© Copyright by Stowarzyszenie Kartografów Polskich, Wrocław 2010

**Pamięci
Prezydenta
Rzeczypospolitej Polskiej**

**i wszystkich Ofiar katastrofy
rządowego samolotu w Smoleńsku
w dniu 10 kwietnia 2010 roku**

Koleżanki i Koledzy Kartografowie !

W niniejszym numerze Biuletynu powracamy jeszcze na chwilę do ubiegłorocznej III Zawodowej Konferencji SKP prezentując kilka referatów w pełnej wersji. Niestety nie udało się nam pozyskać większej liczby pełnych tekstów, ale w pewnym stopniu rekompensuje to strona internetowa SKP, na której znajdziemy odsyłacze do prezentacji, pokazywanych podczas konferencji.

Głównym jednak wydarzeniem będzie V Walne Zgromadzenie Członków SKP, jak zwykle poświęcone wyborom władz Stowarzyszenia. Z tej okazji zamieszczamy obligatoryjne sprawozdania za minioną kadencję. Obszerne sprawozdanie przewodniczącej SKP z działalności informuje o zakresie działań Zarządu i sprawach, w których miał swój udział. Walne Zgromadzenie odbędzie się podczas XIX Szkoły Kartograficznej w Zieleńcu (Duszynki-Zdrój) w dniu 22. 04. br. Niemal w tym samym czasie Oddział Kartograficzny PTG przeprowadzi także swoje zebranie sprawozdawczo-wyborcze. A więc chcąc-niechcąc będziemy w tych spotkaniach uczestniczyć razem.

Przygotowanie tego numeru Biuletynu przypadło w czasie wielkiej narodowej tragedii i żałoby. Upamiętniamy to tragiczne wydarzenie skromnym symbolicznym nekrologiem. Zarząd SKP otrzymał także listy z wyrazami współczucia i serdecznej więzi w trudnych chwilach od naszych zagranicznych przyjaciół-kartografów – Milana Konečnego (Rep. Czeska), Aleksandra Chropowa, Nikolaja Komedczikowa, Dolores Asoyan i Eleny Bielonowskiej (Federacja Rosyjska). Ich listy a także okolicznościowy wiersz Bogdana Horodyskiego są dostępne na stronie internetowej SKP <http://www.gislab.ar.wroc.pl/SKP> (Aktualności). Otrzymaliśmy również prywatne listy i przekazy wyrazów żalu i współczucia od naszych zagranicznych Kolegów.

Wielkość i powaga tej sytuacji uwidoczniła jak małe znaczenie ma zdecydowana większość naszych codziennych spraw zawodowych i osobistych i wobec tej tragedii stanęliśmy razem oddając hołd Ofiarom katastrofy. Ale czas biegnie naprzód – wrócimy do naszych mniejszych i większych spraw, które wszystkie razem powinny jednak służyć społecznościom, które zbiorowo budujemy i tworzymy a także indywidualnemu pożytkowi każdego z nas. Tylko razem można coś znaczącego zbudować, osiągnąć i mieć z tego satysfakcję. Znaczenie słów „być razem” nabiera dziś nowego, głębszego znaczenia.

W imieniu Zarządu SKP

Joanna Bac-Bronowicz, Jan Krupski

Jolanta Korycka-Skorupa

Katedra Kartografii

Uniwersytet Warszawski

KSZTAŁCENIE KARTOGRAFÓW – KIERUNKI ROZWOJU

W pierwszej części artykułu zarysowano główne kierunki kształcenia kartografów w Polsce, Zestawiono liczbę prac magisterskich i doktorskich oraz habilitacyjnych z zakresu kartografii wykonanych w różnych ośrodkach naukowych w ostatnim dziesięcioleciu.

Druga część artykułu poświęcona została kształceniu kartografów na Uniwersytecie Warszawskim. Przedstawiono program nauczania w nowym systemie studiów dwustopniowych, wskazano przedmioty wprowadzające nowe technologie do kartografii oraz zarysowano główne kierunki zainteresowań Katedry Kartografii UW, znajdujące swoje odzwierciedlenie m.in. w tematyce prac licencjackich i magisterskich.

Kształcenie kartografów

Potrzebę nauczania kartografii dostrzeżono w naszym kraju na początku ubiegłego stulecia. W utworzonym w 1918 roku Zakładzie Geograficznym Uniwersytetu Warszawskiego kształcono geografów dbając o to, by posiadali również odpowiednią wiedzę z zakresu kartografii. Przyszli geografowie uczyli się czytać mapy, zapoznawali się z typami siatek kartograficznych oraz z ogólnymi zasadami redagowania map. Uczyli się sporządzania szkiców i planów w terenie, a także prostych pomiarów terenowych. Kartografia była zatem na usługach geografii.

W 1950 roku na Uniwersytecie Warszawskim utworzono Katedrę Kartografii, niedługo potem, w 1953 roku, studia specjalizacyjne dla kartografów uruchomiono również na Uniwersytecie Wrocławskim, a później na UMCS w Lublinie.

Obecnie studia geograficzne I stopnia można podjąć w 16 uczelniach prywatnych i państwowych w Polsce. Specjalizacja w zakresie kartografii możliwa jest jednak tylko w trzech wymienionych wcześniej ośrodkach.

Również na początku lat pięćdziesiątych potrzebę gruntownej edukacji kartograficznej zauważono także w geodezji. Kształcenie kartografów podjęto w Politechnice Warszawskiej, która przez kolejnych 40 lat była jedynym w Polsce ośrodkiem prowadzącym studia techniczne w tym zakresie. Obecnie geodezję i kartografię (na poziomie studiów inżynierskich) można już studiować na 20 uczelniach państwowych i prywatnych. Na pięciu z nich można odbyć studia 2 stopnia w zakresie geodezji i kartografii.

Od samego początku kształcenie kartografów skierowane zostało na dwa oddzielne tory: geograficzny i geodezyjny. Kartografowie-geografowie byli przygotowywani do pracy w zakresie kartografii mało- i średnioskalowej, do redakcji map ogólnogeograficznych, atlasowych, podręcznikowych, turystycznych. Domeną kartografów-geodetów była kartografia wielkoskalowa: topograficzna i tematyczna oraz kartografia matematyczna i reprodukcja kartograficzna.

Kartografia geodezyjna postrzegana była zatem jako bardziej ścisła, techniczna i wielkoskalowa, zaś kartografia geograficzna, jako bliższa „mniej wykwalifikowanemu odbiorcy”: atlasowa, podręcznikowa, wreszcie turystyczna.

Śledząc publikowane corocznie od 1995 roku na łamach „Polskiego Przeglądu Kartograficznego” tematy prac magisterskich z zakresu kartografii, wykonywanych zarówno na uniwersytetach, jak i w politechnice można zauważyć, że tendencja do rozróżniania kartografii geodezyjnej i geograficznej nieco osłabła, a różnice między nimi zatarły się. Studenci kartografii na kierunkach geograficznych coraz częściej w swoich pracach sięgają po nowe rozwiązania technologiczne. Kartografowie-geodeci również zbliżyli się do geografii i przyrody, do opracowań

służących uczniom i turystom. Jest to oczywiste, jeśli weźmiemy pod uwagę fakt, iż kartografia nie istnieje już bez komputerów, systemów GIS-owych, baz danych itd. i nierozzerwalnie wiąże się z otaczającym nas światem.

Ze wspomnianych zestawień akademickich osiągnięć kartograficznych (publikowanych corocznie na łamach „Polskiego Przeglądu Kartograficznego”) wynika, iż w ostatnim dziesięcioleciu przygotowano w polskich uczelniach ponad 600 prac magisterskich (Tab. 1). Oznacza to, że rocznie w Polsce przybywa 60 wykształconych kartografów, znajdujących zatrudnienie przede wszystkim w wydawnictwach kartograficznych, urzędach lub ośrodkach naukowych.

PRACE MAGISTER-SKIE	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	Ra- zem
Politechnika Warszawska	16	17	15	24	13	32	21	19	17	174
Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu	11	13	13	14	8	18	21	23	18	139
Uniwersytet Wrocławski	19	11	16	13	17	17	13	13	9	128
Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej	8	14	11	7	9	12	7	5	9	82
Uniwersytet Warszawski	5	10	6	8	9	4	8	7	5	62
Uniwersytet Jagielloński	3	1	-	-	4	7	2	1	-	18
Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu	-	-	-	-	-	-	-	-	10	10
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2
RAZEM	62	66	61	66	60	90	72	68	70	615

Tab. 1 Prace magisterskie wykonane w polskich uczelniach w latach 2000 – 2008 (na podstawie „Polskiego Przeglądu Kartograficznego”)

W tym samym czasie odbyło się 28 obron rozpraw doktorskich w zakresie kartografii (Tab. 2). Zestawienie to, wykonane zostało na podstawie „Polskiego Przeglądu Kartograficznego”, uzupełniono informacjami ze stron internetowych poszczególnych uczelni.

Nie sposób nie wspomnieć o dziewięciu znanych i cenionych w środowisku kartograficznym rozprawach habilitacyjnych, które zostały opublikowane w ostatnim dziesięcioleciu. Ich wykaz również przygotowano na podstawie „Polskiego Przeglądu Kartograficznego” i uzupełniono wiedzą własną.

DOKTORATY	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	Ra- zem
Politechnika Warszawska		2		3					2	7
Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej				1			1	2	1	5
Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN		2			1	1				4
Uniwersytet Wrocławski	1			1					2	4
Uniwersytet Warszawski		1			1			1		3
Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu				2						2
Uniwersytet Jagielloński				1						1
Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu							1			1
Uniwersytet Szczeciński							1			1
RAZEM	1	5		8	2	1	3	3	3	28

Tab. 2 Prace doktorskie z zakresu kartografii wykonane w polskich uczelniach w latach 2000 – 2008 (na podstawie „Polskiego Przeglądu Kartograficznego” oraz witryn internetowych uczelni oraz wiedzy własnej)

TYTUŁY DOKTORA HABILITOWANEGO		
1999	Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej	dr hab. Jerzy Mościbroda
2001	Uniwersytet Wrocławski	dr hab. Wiesława Żyszkowska
2001	Politechnika Warszawska	dr hab. Jerzy Balcerzak
2002	Uniwersytet Wrocławski	dr hab. Andrzej Konias
2004	Politechnika Warszawska	dr hab. inż. Halina Klimczak
2006	Uniwersytet Wrocławski	dr hab. Zenon Koziół
2008	Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej	dr hab. Beata Medyńska-Gulij
2008	Politechnika Warszawska	dr hab. inż. Paweł Pędzich
2009	Uniwersytet Warszawski	dr hab. Wiesław Ostrowski

Tab. 3 Tytuły doktora habilitowanego z zakresu kartografii uzyskane w polskich uczelniach w latach 1999 – 2009 (na podstawie „Polskiego Przeglądu Kartograficznego”, witryn internetowych uczelni oraz wiedzy własnej)

Kształcenie kartografów na Uniwersytecie Warszawskim

Wraz z początkiem XXI wieku zmienił się schemat studiów geograficznych na Uniwersytecie Warszawskim. Od 2000 roku na Wydziale Geografii i Studiów Regionalnych Uniwersytetu Warszawskiego prowadzone są studia dwustopniowe w zakresie geografii.

Edukacja kartograficzna w Uniwersytecie Warszawskim rozpoczyna się ogólnym kursem kartograficznym dla wszystkich studentów I roku geografii (studia I stopnia – licencjacie). Przedmiot „Kartografia i topografia” realizowany jest w największym, wśród ośrodków uniwer-

syteckich, wymiarze godzin (wykład – 45 godzin, ćwiczenia – 60 godzin zajęć (w tym 30 godzin zajęć komputerowych). Program tego przedmiotu jest zgodny ze standardami kształcenia, a jego efektem według tych standardów powinna być „umiejętność redagowania i sporządzania map z wykorzystaniem technologii informacyjnej” (*Rozporządzenie Ministra nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 12 lipca 2007 r. w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków oraz poziomów kształcenia, a także trybu tworzenia i warunków, jakie musi spełniać uczelnia, by prowadzić studia międzykierunkowe i makrokierunki. Załącznik nr 37, Standardy kształcenia dla kierunku studiów: geografia*). Głównym celem edukacji kartograficznej na I roku studiów jest nauczenie posługiwania się mapą, czytanie map i ich interpretacja. Dążenie do tego, by studenci zrozumieli mapę, a dopiero potem, w toku dalszej edukacji kartograficznej (już na specjalizacji) otrzymywali narzędzia niezbędne do redagowania map. Konieczne było jednak wprowadzenie pewnych elementów redakcji kartograficznej już na I roku studiów, ponieważ na zajęciach z innych przedmiotów studenci przygotowują mapy. Dlatego na zajęciach oprócz treści wcześniej wspomnianych przekazywane są podstawowe zasady redagowania map, studenci uczą się też o metodach prezentacji kartograficznej. Poznają również w podstawowym zakresie program MapInfo Professional oraz program graficzny CorelDRAW!

Studia I stopnia kończą się przygotowaniem pracy licencjackiej. Corocznie pracownicy Katedry Kartografii prowadzą około 7-8 takich prac. Są to prace geograficzne, ale tematycznie wkraczające w kartografię. Mają one najczęściej charakter:

- monografii regionalnych, np.
  - Mapy turystyczne Bieszczadów Zachodnich wydane w latach 1945-2007
  - Mapy turystyczne Suwalszczyzny
  - Polskie mapy turystyczne Tatr
- monografii tematycznych, np.
  - Polskie mapy geomorfologiczne
  - Prezentacja obszarów spornych na mapach
  - Mapy przyrodnicze w polskich atlasach szkolnych
  - Mapy gospodarcze w polskich atlasach szkolnych
- monografii metodycznych, np.
  - Kartogram Dorlinga – analiza i zastosowanie
  - Polskie mapy kropkowe od 1945 r.
  - Diagram segmentowy jako metoda prezentacji kartograficznej
  - Metody prezentacji kartograficznej na mapach prasowych

Kolejnym i niewątpliwie najistotniejszym etapem kształcenia są studia II stopnia – studia magisterskie, podczas których można wybrać specjalizację kartograficzną. Jest to jedna z jedenastu specjalizacji oferowanych przez Wydział Geografii i Studiów Regionalnych Uniwersytetu Warszawskiego.

W systemie studiów pięcioletnich, specjalizacja rozpoczynała się po drugim roku studiów i trwała trzy lata. Po wprowadzeniu studiów dwustopniowych konieczne było „okrojenie” programu nauczania do 1600 godzin i zmieszczenie go w pięciu semestrach nauki (studia geograficzne na specjalizacji kartograficznej za zgodą władz Uniwersytetu Warszawskiego trwały wówczas dwa i pół roku). Niestety nie obyło się bez kolejnych cięć godzinowych. Pierwsze to redukcja specjalizacji kartograficznej do standardowych czterech semestrów w 2007 roku (1455 godzin), a ostatnie, bardzo drastyczne, to okrojenie siatki godzin na wszystkich specjalizacjach WGiSR UW do około 1000 godzin (1050 godzin w przypadku specjalizacji kartograficznej).

Wiele z prowadzonych wcześniej zajęć przemianowano na zajęcia „do wyboru”, by w ten sposób zaoferować studentom szerszą edukację kartograficzną.

Obecnie studenci specjalizacji kartograficznej kształceni są według programu studiów przedstawionego w Tab. 4.

STUDIA DRUGIEGO STOPNIA STACJONARNE – KIERUNEK GEOGRAFIA

Specjalność: **KARTOGRAFIA**, Specjalizacja: **KARTOGRAFIA**

Rok I, semestr I (zimowy)					
Przedmiot	W	ĆW	K	E/Z	ECTS
Metodologia badań geograficznych	30	–	–	e	3
Systemy Informacji Geograficznej I	30	45	–	e	7
Podstawy geodezji i kartografii matematycznej	30	30	–	e	6
Kartoznawstwo ogólne I	15	15	–	z	3
Wprowadzenie do grafiki mapy	15	15	–	z	3
Wykład do wyboru – ogólnouniwersytecki	30	–	–	z	2
Seminarium magisterskie	–	30	–	z	3
Razem	150	135	–	3 e	27

Łącznie w semestrze: 285 godzin, 27 punktów ECTS

Wykład ogólnouniwersytecki: Kartografia w mediach elektronicznych I	–	30	–	z	2
---	---	----	---	---	---

Rok I, semestr II (letni)					
Przedmiot	W	ĆW	K	E/Z	ECTS
Filozofia	30	–	–	e	3
Kartoznawstwo ogólne II	30	15	–	e	5
Metodyka kartograficzna	20	15	–	e	5
Redakcja map i atlasów I	15	30	–	z	4
Systemy Informacji Geograficznej II	–	30	–	z	3
Grafika mapy I	–	30	–	z	3
Ćwiczenia terenowe – geodezja	–	40	–	z	3
Wykład do wyboru ogólnouniwersytecki	60	–	–	z	4
Seminarium magisterskie	–	30	–	z	3
Razem	155	190	–	3e	33

Łącznie w semestrze: 345 godzin, 33 punkty ECTS

Wykład ogólnouniwersytecki: Kartografia w mediach elektronicznych II	–	30	–	z	2
--	---	----	---	---	---

Rok II, semestr III (zimowy)					
Przedmiot	W	ĆW	K	E/Z	ECTS
Globalne problemy geografii społeczno-ekonomicznej I	–	–	30	z	4
Globalne problemy geografii fizycznej I	–	–	30	z	4
Redakcja map i atlasów II	15	20	–	e	4
Kartoznawstwo tematyczne	20	15	–	e	4
Technologie wydawania map	–	30	–	z	2
GIS w praktyce	–	30	–	z	2
Grafika mapy II	15	–	–	z	1
Metodyka użytkowania map	15	15	–	z	2
Redakcja map prasowych	–	30	–	z	2
Pracownia specjalizacyjna	–	15	–	z	1
Seminarium magisterskie	–	30	–	z	2
Razem	65	185	60	2 e	28

Łącznie w semestrze: 310 godzin, 28 punktów ECTS

Rok II, semestr IV (letni)					
Przedmiot	W	ĆW	K	E/Z	ECTS
Globalne problemy geografii społeczno-ekonomicznej II	–	–	30	z	4
Globalne problemy geografii fizycznej II	–	–	30	z	4
Reprodukcja kartograficzna	–	30	–	z	2
Seminarium magisterskie	–	30	–	z	2
Przygotowanie pracy magisterskiej	–	–	–	e	20
Razem	–	60	60	1 e	32
Łącznie w semestrze: 120 godzin, 32 punkty ECTS					
Praktyka produkcyjna (do wyboru)	–	80	–	z	–

Łącznie: 1060 godzin, 120 punktów ECTS

W – wykład, ĆW – ćwiczenia, K – konwersatorium, e – egzamin, z – zaliczenie.

Tab. 4 Program studiów specjalizacji kartograficznej na Uniwersytecie Warszawskim w roku akademickim 2009/2010

Wśród stosunkowo nowych przedmiotów realizowanych w Katedrze Kartografii wymienić należy:

Systemy Informacji Geograficznej I i II – 105 godzin wykładów i ćwiczeń na I roku studiów magisterskich, podczas których studenci poznają następujące zagadnienia:

- istota i wykorzystanie systemów informacji przestrzennej,
- modele i struktura danych,
- transformacja obrazów rastrowych,
- metody pozyskiwania danych przestrzennych,
- systemy odniesień przestrzennych,
- metody interpolacji przestrzennej,
- numeryczne modele powierzchni empirycznych,
- wprowadzenie do baz danych,
- jakość danych geograficznych,
- charakterystyka wybranych systemów informacji geograficznej,
- praktyczne wykorzystanie wybranych pakietów programów GIS (ArcGIS, MapInfo Professional, GeoMedia)
- projektowanie, opracowanie, edycja baz danych przestrzennych z wykorzystaniem dostępnego oprogramowania GIS,
- kartograficzne aspekty GIS, kierunki i perspektywy

Kartografia w mediach elektronicznych I i II - to przedmiot do wyboru obejmujący 60 godzin ćwiczeń, w czasie których realizowane będą następujące zagadnienia:

- specyfika mediów elektronicznych, rozwiązania mobilne,
- podstawy technologii internetowych: HTML, XHTML, XML, szablony stylów (CSS) oraz języki skryptowe (JavaScript),
- wykorzystanie technologii Macromedia Flash (ActionScript) w kartografii internetowej,
- inne technologie w internecie (Shockwave, SVG),
- łączenie technologii Macromedia Flash, XHTML, CSS oraz XML do przygotowania map interaktywnych,
- podstawy programowania obiektowego w języku Java,
- redakcja ogólnoużytkowych map elektronicznych,
- animacje na mapach elektronicznych,
- programowanie w PHP oraz łączenie PHP z MySQL,
- nowe technologie w Internecie (np. GoogleMaps API)

Technologie wydawania map – to 30 godzin ćwiczeń, których celem jest:

- dostosowanie mapy opracowanej podczas zajęć z „Redakcji map i atlasów” do różnych sposobów edycji map w wersji ekranowej i papierowej,
- weryfikacja założeń redakcyjnych opracowanej mapy pod kątem m.in. dobrej czytelności, estetyki oraz możliwości technicznych urządzeń drukujących,
- problematyka rastrowania cyfrowego, próbnych wydruków (proofing analogowy i cyfrowy),
- standaryzacja procesu druku

GIS w praktyce – to 30 godzinne ćwiczenia pozwalające studentom na praktyczne użytkowanie programu ArcGIS. Podczas zajęć studenci:

- poznają podstawy programu ArcGIS (rejestracja rastrów, tworzenie warstw, zapytania według atrybutów i położenia)
- opracowują mapę gęstości zaludnienia (kartogram dazymetrycznego) wybranego powiatu województwa mazowieckiego, wykorzystując: bazę danych o pokryciu terenu (CORINE Land Cover 2000), statystyczne dane ludnościowe, podział administracyjny województwa mazowieckiego i danego powiatu.

Studia II stopnia kończą się przygotowaniem pracy magisterskiej i zdaniem egzaminu magisterskiego. W ostatnich latach w sferze szczególnych zainteresowań pracowników Katedry Kartografii znajduje się województwo mazowieckie. Przykładowe tematy prac magisterskich z tej dziedziny to:

- Studium generalizacyjne mapy hipsometrycznej województwa mazowieckiego
- Plansze wprowadzające do Atlasu województwa mazowieckiego
- Funkcje terenów miejskich – plansze do Atlasu województwa mazowieckiego
- Walory turystyczno-krajoznawcze województwa mazowieckiego – projekt plansz do Atlasu województwa mazowieckiego
- Mapy historyczne w Atlasie województwa mazowieckiego

W sferze szczególnych zainteresowań znajdują się nowe technologie stosowane w kartografii:

- Ocena przydatności danych SRTM-3 do opracowań kartograficznych
- Ocena dokładności położenia elementów przestrzennych treści turystycznej wybranych map
- Elektroniczne mapy samochodowe
- Koncepcja i projekt internetowego planu wybranego miasta
- Opracowanie bazy danych zabytków architektury fragmentu dzielnicy Warszawa-Śródmieście.

W Katedrze Kartografii od lat siedemdziesiątych ubiegłego stulecia, kiedy katedrą kierował prof. dr hab. Lech Ratajski, realizowane są także prace z zakresu metodyki kartograficznej. Tematyka ta pozostaje w sferze zainteresowań obecnego kierownika Katedry Kartografii dr hab. Jacka Paślawskiego, prof. UW. Przykładowe tematy to:

- Metody kartograficzne stosowane na mapach prasowych w 2005 roku
- Kartodiagram w wybranych programach komputerowych.

W ostatnich latach podjęto również prace o charakterze nazewnictwym:

- Generalizacja nazw geograficznych na mapach atlasowych
- Nazwy geograficzne w polskich atlasach szkolnych (1990–2005).

Absolwenci specjalizacji kartograficznej na Uniwersytecie Warszawskim trafiają do pracy w bardzo różne miejsca. Ci, którzy potem zawodowo zajmują się kartografią pracują w wydawnictwach kartograficznych, agencjach graficznych i prasowych, urzędach, a także w instytucjach naukowych lub na uczelniach. Trudno jest jednoznacznie określić kierunek, w jakim zmierzać

powinno kształcenie kartografów. Z jednej strony „pędzące” technologie i próby nadążenia za nimi powodują, że ciągle pojawiać się powinny nowe treści, z drugiej zaś zaobserwować można nieustanne dążenie do redukcji liczby zajęć, zwykle argumentowane względami finansowymi. Niepokojący jest również fakt, że studia geograficzne na uniwersytetach coraz częściej odbywają się niemal bez zajęć terenowych.

Geograf-kartograf powinien być człowiekiem o wszechstronnym wykształceniu, biegłość technologiczna powinna iść w parze z wyczuciem graficznym, szeroką wiedzą z zakresu redakcji map, generalizacji, znajomością metodyki kartograficznej. Nie może być on jednak osobą, która nie potrafi poruszać się w terenie, prowadzić tam prostych obserwacji i analiz.

Beata Konopska

Polskie Przedsiębiorstwo

Wydawnictw Kartograficznych, Sp. z o.o.

Warszawa

ZMAGANIA WYDAWCY W PUBLIKOWANIU PRAC MAGISTERSKICH

Każdego roku na wyższych uczelniach zarówno prywatnych jak i państwowych powstaje wiele ciekawych prac magisterskich z zakresu kartografii. Wzbudzają one zainteresowanie Wydawców, którzy, niestety często, po rozpoznaniu możliwości wydania ich rezygnują ze swojego zamiaru. Zniechęca ich z jednej strony niejednoznaczny stan prawny tych prac, przede wszystkim co do własności praw majątkowych, i z drugiej zbyt duża ostrożność, jaką w tej kwestii wykazują wyższe uczelnie oraz praktyka oświadczeń składanych przez studentów, co do możliwości korzystania z praw do publikowania ich prac przez uczelnię. Warto więc przyjrzeć się bliżej temu problemowi z punktu widzenia Wydawcy, który podejmując się wydania pracy ponosi za powstałą publikację pełną odpowiedzialność – rzecz by można – moralną i finansową. Poniższy tekst nie rozwiązuje problemu, wskazuje przede wszystkim na niejednoznaczne opinie w tym zakresie i ich ewentualne konsekwencje dla Wydawcy. Jest próbą zwrócenia uwagi na pewne aspekty sprawy, które każdy decydujący się na opublikowanie pracy magisterskiej powinien rozważyć. Genezą do rozważań były wielokrotnie podejmowane dyskusje w gronie osób najbardziej zainteresowanych, reprezentujących środowisko wyższych uczelni, wydawcy jakim było PPWK i studentów. Całość tekstu powstała w oparciu o nowelizację *Ustawy o szkolnictwie wyższym* z dnia 5 września 2005, *Ustawę o prawie autorskim i prawach pokrewnych* (dalej w tekście skrótowo: *Prawo autorskie*), analizę problemu przygotowaną dla PPWK przez kancelarię prawną, oraz opinie zawarte w portalach internetowych poświęconych temu zagadnieniu, w szczególności www.e-prawnik i dyskusji jaka toczyła się na łamach - www.prawo.vagla.pl - po czwartej konferencji „Internet płaszczyzną globalizacji handlu”.

W zdecydowanej większości przypadków publikacja nie dotyczy całości pracy magisterskiej, ale jej fragmentu, który w dalszym ciągu jest utworem w rozumieniu prawa autorskiego, a w zależności od rodzaju publikacji albo samodzielny albo stanowi fragment publikacji zbiorowej. Pracę magisterską, co do zasady, należy traktować jako utwór, gdyż spełnia przesłanki utworu w rozumieniu art. 1 *Prawa autorskiego*. Oznacza to, że praca magisterska powinna być oryginalnym i twórczym dziełem, do którego prawa autorskie (osobiste i majątkowe) należą do twórcy, czyli absolwenta. I tu najczęściej powstają pierwsze wątpliwości Wydawcy, gdy absol-

went korzysta z cytowania już rozpowszechnionych (nie swoich utworów) publikacji naukowych, czy twórczych opinii. W tym przypadku nie ma jasnej reguły, ale warunek jest jeden – cytata musi mieć funkcję podrzędną wobec utworu, który Wydawca będzie publikować. I tu może pojawić się pierwszy problem Wydawcy, wynikający z faktu, iż ocena dozwolonego cytatu (jego wielkość lub istota) jest dokonywana w okolicznościach konkretnej sprawy. Z tego powodu Wydawca powinien zabezpieczyć się odpowiednimi klauzulami umownymi. Przykład praktyczny: przedmiotem zainteresowania Wydawcy jest fragment pracy magisterskiej, którym jest samoistna mapa krajoznawcza. Problem – treść krajoznawcza opracowana przez absolwenta umieszczona została na podkładzie mapy topograficznej wydanej przez inne wydawnictwo. W tym przypadku zakwalifikowanie podkładu topograficznego jako cytatu jest niewątpliwie kontrowersyjne. Dlatego najczęstszym rozwiązaniem stosowanym przez wydawców jest zamówienie u absolwenta nowej mapy, wykonanej na podkładzie nowo opracowanym lub będącym własnością wydawnictwa. Zawarta umowa pomiędzy autorem a wydawcą na nowe opracowanie nie mające już nic wspólnego – przynajmniej w zapisach umowy – z publikowaniem pracy magisterskiej. Skrajnym przypadkiem – raczej rzadkim – jest, gdy cytowany utwór stanowi całość pracy magisterskiej. Mamy wówczas do czynienia z plagiatem. Jest to sytuacja wprawdzie wyjątkowa, ale najbardziej niebezpieczna dla Wydawcy, ponieważ *Prawo autorskie* nie przewiduje sytuacji działania w dobrej wierze.

Prawa autorskie osobiste należą zawsze do absolwenta wyższej uczelni. I ta kwestia nie budzi kontrowersji ani z punktu widzenia Uczelni ani Wydawcy.

Najwięcej jednak wątpliwości powstaje przy określeniu właściciela praw autorskich majątkowych. W tym przypadku eksperci z zakresu prawa autorskiego zwracają uwagę na 'art.15a' *Prawa autorskiego – Uczelni w rozumieniu przepisów o szkolnictwie wyższym przysługuje pierwszeństwo w opublikowaniu pracy dyplomowej. Jeżeli Uczelnia nie skorzysta z tego prawa i nie opublikuje pracy w ciągu sześciu miesięcy od obrony, to absolwent może ją opublikować sam. Uprawnienie przysługujące uczelni ma charakter jednorazowego przywileju i licencji wyłącznej.*

Z prawami majątkowymi wiąże się kwestia wynagrodzenia dla absolwenta. Ponieważ prawa autorskie nie wyjaśnia kwestii zawierania umowy z absolwentem i jego wynagrodzenia, to stanowiska Uczelni w tym zakresie są niejednorodne a specjaliści od prawa autorskiego posługują się analogią prawną. W przypadku, gdy Uczelnia skorzysta ze swojego prawa do publikacji utworu i jednocześnie zdecyduje się na podpisanie umowy z absolwentem, Wydawca winien mieć wgląd w taką umowę (a nawet zabezpieczyć się odpowiednimi klauzulami umownymi na wypadek roszczeń absolwenta). Dlatego wielu Wydawców zainteresowanych jest publikacją dopiero po wygaśnięciu przywileju Uczelni, tj. po upływie sześciu miesięcy. Wówczas umowa podpisana jest wyłącznie z absolwentem (z pominięciem Uczelni).

Inny problem do rozwiązania powstaje przed Wydawcą, gdy praca magisterska jest częścią utworu zbiorowego, co w przypadku prac kartograficznych jest dość częste; w praktyce te utwory mają najmniejszą szansę ukazania drukiem z tytułu zbyt skomplikowanego wykonywania praw autorskich.

Cała zawilość z publikowaniem prac magisterskich istnieje oczywiście tylko wówczas, gdy działamy zgodnie z literą prawa. Najczęściej stosowaną praktyką przez wydawców jest odczekanie ustawowych sześciu miesięcy lub zawarcie umowy na nowe opracowanie z absolwentem. Jest to oczywiście rozwiązanie korzystne dla obu stron – wydawcy i absolwenta. Traci na tym nie tyle Uczelnia, ile sam zakład kartografii w sensie, oczywiście niewymiernym, bo marketingowym.

Michał Starzewski

Polskie Przedsiębiorstwo
Wydawnictw Kartograficznych Sp. z o.o.
Warszawa

KARTOGRAF JAKO PRACOWNIK

Wpisanie profesji kartograficznej na oficjalną listę zawodów usankcjonowało pozycję kartografów na rynku pracy oraz w firmach, w których są oni zatrudnieni, lecz jest to tylko formalny krok legislacyjny. Musimy pamiętać, że na co dzień praca kartografa niesie ze sobą wiele problemów praktycznych, jakie występują w miejscu pracy. Stowarzyszenie Kartografów Polskich jest z pewnością tą organizacją, która powinna uświadamiać zarówno pracownikom ich prawa, jak i pracodawcom zalecenia dotyczące spraw zdrowotnych, właściwego zaaranżowania stanowiska pracy, wynikającego ze specyfiki naszego zawodu, a także przestrzegania czasu pracy i innych uwarunkowań związanych z opracowywaniem map.

Choroby zawodowe

Choroba zawodowa jest pojęciem medyczno-prawnym. Definiowana jest jako patologia wywołana czynnikami szkodliwymi występującymi w środowisku pracy lub sposobem wykonywania pracy i jednocześnie znajdująca się w urzędowym wykazie chorób zawodowych.

Współczesna praca przy opracowaniu i redakcji map odbywa się w zdecydowanej większości przy sprzęcie komputerowym, jeśli nie liczyć opracowywania wstępnych makiet, korekt, przeglądów, akceptów druku, które to prace wykonywane są przy biurku, stole kreślarskim, bądź stole podświetleniowym. Pozycja zajmowana podczas pracy ma decydujący wpływ na obciążenie układu kostnego, mięśniowego, i nerwowego oraz narządu wzroku. Praca jest w dużym stopniu monotonna, zwłaszcza jeśli chodzi o wektoryzację elementów treści mapy, podczas której pracuje w zasadzie tylko nadgarstek, którym obsługiwana jest mysz.

Intensywne i długotrwałe wykonywanie tego typu czynności może prowadzić do różnych schorzeń i dysfunkcji, z których najczęstszym jest **zespół cieśni w obrębie nadgarstka**. Jest to stan chorobowy powstały w wyniku długotrwałego ucisku nerwu pośrodkowego (łac. *nervus medianus*) biegnącego w kanale nadgarstka. Do objawów klinicznych zespołu należy: mrowienie w nadgarstku i w okolicy kciuka, palca wskazującego i środkowego oraz połowy palca serdecznego a także zanik mięśni kłębu. Występuje osłabienie chwytu, brak precyzji i ograniczenie ruchów. Utrudnione jest zaciśnięcie ręki w pięść, a trzymane przedmioty często wypadają nam z ręki. Objawy występują najczęściej w nocy, po przebudzeniu chory odczuwa mrowienie w obrębie ręki, które często ignoruje, przypisując je przyjęciu nieprawidłowej pozycji podczas snu. W razie większego nasilenia choroby mrowienie i ból budzą chorego w nocy, ulgę przynosi wtedy opuszczenie ręki na podłogę. Schorzenie to, jako przewlekła choroba obwodowego układu nerwowego wywołana sposobem wykonywanej pracy, zostało wpisane na listę chorób zawodowych w **Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 30 czerwca 2009 r. w sprawie chorób zawodowych** (Dziennik Ustaw, rok 2009, numer 105, pozycja 869). Tak więc wszystkie osoby, które pracują przy komputerze w wymiarze **ponad 4 godziny dziennie** i wystąpią u nich wyżej wymienione objawy chorobowe, mogą ubiegać się o uznanie tego schorzenia za **chorobę zawodową** ze wszystkimi konsekwencjami z tego wynikającymi. Procedura, która jest wymagana w Rozporządzeniu zakłada, że schorzenie to musi być odpowiednio zdiagnozowane i udokumentowane wynikami badań klinicznych. Należy więc zadbać o skompletowanie całej dokumentacji medycznej (badania, prześwietlenia, diagnoza lekarska z opisem oraz postępek

leczenia). Z zestawem takich dokumentów trzeba się zgłosić do lekarza medycyny pracy, który jest uprawniony do wystąpienia do Państwowej Inspekcji Sanitarnej, która orzeka o zaistnieniu choroby zawodowej oraz o stopniu niezdolności do pracy. Na podstawie takiego orzeczenia można ubiegać się w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych o odszkodowanie, bądź w skrajnych przypadkach – rentę inwalidzką.

Warto wiedzieć, że schorzenie to może być uznane za chorobę zawodową również w ciągu 1 roku od zakończenia pracy, w której zostało ono nabyte.

Schemat obowiązującej procedury stwierdzenia choroby zawodowej

I instancja	
Podjęcie Zgłoszenie	lekarz, lekarz stomatolog, lekarz weterynarii, (poprzez lekarza profilaktyka) pracownik, pracodawca
Rozpoznanie Orzeczenie	lekarz o określonych przepisami kwalifikacjach (medycyna pracy) zatrudniony w następujących jednostkach organizacyjnych:
	<ul style="list-style-type: none"> – poradnia i oddziały chorób zawodowych WOMP – katedry, poradnie i kliniki akademii medycznej – przychodnie i oddziały chorób zakaźnych poziomu wojewódzkiego – jednostki zakładów opieki zdrowotnej hospitalizujące pracowników z powodu ostrych objawów choroby
Stwierdzenie Decyzja administracyjna	właściwy państwowy inspektor sanitarny
II instancja	
Rozpoznanie Orzeczenie	Postępowanie odwoławcze lekarz o określonych przepisami kwalifikacjach (medycyna pracy) zatrudniony w następujących jednostkach organizacyjnych:
	<ul style="list-style-type: none"> – przychodnie, oddziały klinicznych jednostek badawczo-rozwojowych w dziedzinie medycyny pracy (instytutów)
	<ul style="list-style-type: none"> – katedry, poradnie i kliniki chorób zakaźnych i inwazyjnych akademii medycznych, a także jednostki badawczo-rozwojowe prowadzące rozpoznanie i leczenie gruźlicy
Stwierdzenie Decyzja administracyjna	państwowy wojewódzki inspektor sanitarny

Podczas pracy przy komputerze mogą wystąpić inne dolegliwości, związane przede wszystkim z **kręgosłupem i narządem wzroku**. Niestety, schorzenia kręgosłupa wywołane długotrwałą pracą w pozycji siedzącej za biurkiem lub bóle oczu z powodu wpatrywania się w monitor nie są ujęte w wykazie chorób zawodowych dla jakichkolwiek grup pracowników. Ustawodawca wyszedł z założenia, iż są one raczej wynikiem niewłaściwej pozycji podczas pracy, złego rozplanowania miejsca pracy oraz braku odpowiedniej profilaktyki (przerwy w pracy, ćwiczenia ruchowe i relaksacyjne, itp.). Dlatego też należy zadbać o odpowiednie warunki w miejscu pracy jak również systematycznie stosować zalecane przerwy i ćwiczenia.

Stanowisko do pracy komputerowej

Stanowisko do pracy siedzącej przy komputerze musi być wyposażone w odpowiednie **siedzisko** posiadające wszystkie wymagane elementy. Są to między innymi: wyprofilowane oparcie dla części lędźwiowej kręgosłupa, podłokietniki a także pięcioramienną podstawę na kółkach umożliwiającą swobodną zmianę pozycji. Elementy te powinny mieć **możliwość regu-**

lacji w kilku płaszczyznach w celu dostosowania do wymiarów i wagi ciała. Biurko powinno zapewniać taki obszar pracy, aby nie ograniczać ruchów pracownika i gwarantować swobodną **przestrzeń dla nóg**, dodatkowo może być zastosowany podnózek.

Przestrzeń na biurku jest szczególnie ważna w pracy kartografa – w żadnym wypadku nie można stosować małych, wąskich biurerek, na których mieści się tylko monitor i klawiatura z myszką – specyfika naszej pracy polega na ciągłym korzystaniu z różnych materiałów źródłowych, które zwykle muszą być rozłożone na biurku w miejscu zapewniającym bliski kontakt wzrokowy. Często konieczne jest zwrócenie uwagi pracodawcy na przewidzenie większej przestrzeni na miejsce pracy dla kartografa, niż to zwykle projektują standardowo architekci wnętrz aranżujący pomieszczenia pracownicze. Optymalna szerokość stanowiska pracy kartografa to 150 cm, w braku miejsca na takie biurko wyjściem jest stanowisko w kształcie narożnika, lub dodatkowy stolik stojący prostopadłe do biurka. Konieczne jest też zachowanie należytych odległości między sąsiadującymi stanowiskami, a w razie potrzeby rozdzielenie ich niskimi ściankami.

W trosce o oczy należy zadbać o dwie rzeczy – właściwe **ustawienie monitora**, oraz prawidłowe **oświetlenie miejsca pracy**. Ergonomicznie ustawiony monitor powinien mieć górną krawędź nieco poniżej poziomu oczu pracownika i znajdować się w odległości 50-70 cm od jego twarzy. Źródło światła powinno być równomiernie rozproszone w pomieszczeniu, aby nie powodowało refleksów i odbić od ekranu. Z tego powodu monitor nie powinien znajdować się naprzeciwko okna, czy innego źródła światła. Równie ważne jest tło na jakim stoi monitor – powinno być ono neutralne i nie kontrastować zbyt mocno z ekranem – ani zbyt jasne, ani ciemne. Jeśli używamy dodatkowej lampy na biurku, np. do oświetlania dokumentów lub materiałów źródłowych dobierzmy jej moc tak, aby nie była ona zbyt jaskrawa, bowiem częste przenoszenie wzroku z monitora na dokument spowoduje szybkie zmęczenie oczu. Warto wymienić, wciąż jeszcze popularne monitory kineskopowe na zajmujące znacznie mniej miejsca płaskie ekrany LCD, emitujące mniejsze promieniowanie.

Na poziom zmęczenia i braku koncentracji wpływają też **hałas i temperatura** panująca w pomieszczeniu. Hałas nie powinien przekraczać 55 dB, konieczne jest też odizolowanie miejsca pracy kartografa od innych stanowisk, na których prowadzone są np. częste rozmowy telefoniczne, mogące rozpraszać jego uwagę. Komfortowa temperatura, to latem 20-24°C a zimą 18-22°C. Należy pamiętać, że duża liczba stanowisk komputerowych w jednym pomieszczeniu wpływa na podwyższenie temperatury otoczenia, coraz częściej, aby osiągnąć pożądaną jej wartość konieczne staje się założenie klimatyzacji.

Stanowisko do prac kameralnych

Warto wspomnieć też o pracach nie wymagających użycia sprzętu komputerowego, do których należą różne prace kameralne. Są to przede wszystkim prace przygotowawcze – wykonywanie projektów, makiet, rozrysów arkuszy, prace związane z korektą wydruków, akceptem próbnych odbitek map itp. We współczesnym biurze często zapomina się o zapewnieniu właściwie przygotowanego miejsca do tych czynności. Duże formaty map, przy których pracujemy wymagają odpowiednio wielkich stołów, pożądanym jest zastosowanie mebli o przechyłanych blatach, aby zmniejszyć kąt patrzenia i wygięcia kręgosłupa przy pracy. Przydają się wciąż uniwersalne stoły podświetleniowe, zwłaszcza przy korektach na podstawie różnych materiałów źródłowych. Stoły takie powinny być dostępne przynajmniej z trzech stron i dobrze oświetlone odpowiednio dobranym światłem rozproszonym.

Profilaktyka

Podczas pracy siedzącej należy starać się utrzymywać kręgosłup w naturalnej pozycji – nie skrzywionej i nie zgarbionej, a także korzystać z podparcia pleców w okolicy lędźwiowej a ramion na podłokietnikach, bowiem zmniejsza to wydatnie obciążenie układu kostnego. Nie wolno dopuszczać

do ucisków w okolicy podkolanowej, prawidłowo musi być dobrana wysokość siedziska, błędem jest siedzenie ze zgiętymi kolanami i trzymanie stóp pod siedziskiem. Długa i monotonna praca powoduje nie tylko dysfunkcje i schorzenia układu kostnego, nerwowego czy wzroku, jest ona często przyczyną stresów. Z tego powodu konieczne jest zadbanie o kilkuminutowe przerwy w pracy – nie rzadziej niż co godzinę – i wykorzystanie ich na proste ćwiczenia gimnastyczne, (np. ruchy rękami, nadgarstkami, głową, przeciąganie się), ćwiczenia oddechowe a także uspokajające oczy, np. patrzenie na spokojne tło o niezbyt intensywnym kolorze, zwłaszcza zieleń. W tym celu warto przewidzieć w pomieszczeniu miejsce na kwiaty doniczkowe, tworzące zieloną płaszczyznę.

Czas pracy

Choć czas pracy wynosi ustawowo 8 godzin dziennie, nagminne jest jego przekraczanie, bądź dodatkowa praca w domu. Sprzyjają temu pozaetatowe formy zatrudnienia, zadaniowy system rozliczania lub praca akordowa. Gdy pracujemy na umowę o dzieło, zlecenie, lub prowadzimy własną działalność gospodarczą nie obowiązują już żadne normy czasu pracy.

W przeszłości niektóre zakłady kartograficzne, np. PPWK podlegały pod tzw. I kategorię zatrudnienia; pracownicy nią objęci, w tym redaktorzy, mieli obniżony wymiar czasu pracy do 7 godzin dziennie. Był to swego rodzaju precedens wynikający z faktu posiadania przez PPWK drukarni i reprodukcji. Obecnie takie możliwości byłyby praktycznie bardzo trudne do przeferosowania. Kodeks Pracy przewiduje w Artykule 145 skrócenie czasu pracy dla pracowników zatrudnionych w warunkach szczególnie uciążliwych lub szczególnie szkodliwych dla zdrowia, może się to również odbywać na zasadzie wprowadzenia dodatkowych przerw w pracy w przypadku zajęć o charakterze monotonnym. Wykaz takich prac na mocy Art. 145, § 2. Kodeksu Pracy ustala pracodawca, po konsultacji z pracownikami i zasięgnięciu opinii lekarza sprawującego profilaktyczną opiekę zdrowotną nad pracownikami. Wydaje się, że przy obecnych przepisach wywalczenie przez kartografów skróconego czasu pracy jest mało realne. SKP, jako organizacja zawodowa, mogłoby być stroną przy reprezentowaniu interesów kartografów w negocjacjach z przedstawicielami pracodawców firm kartograficznych

Wypoczynek po pracy

Choć jest to truizmem, powtarzanym przez wszystkich lekarzy, nie od rzeczy będzie przypomnieć, że najlepszym odpoczynkiem po pracy w pozycji siedzącej jest intensywna aktywność fizyczna praktykowana wg reguły 3-30-130. Oznacza to, że powinniśmy 3 razy w tygodniu przez minimum 30 minut uprawiać jakiś sport, aby nasze tętno w tym czasie wynosiło 130 uderzeń na minutę. Wystarczą najprostsze ćwiczenia jak bieg, szybki marsz, zwłaszcza z kijkami, jazda rowerem lub na nartach.

Michał Starzewski

Polskie Przedsiębiorstwo

Wydawnictw Kartograficznych, Sp. z o.o.

Warszawa

KARTOGRAF JAKO PRACOWNIK A PRAWA AUTORSKIE

Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. *O prawie autorskim i prawach pokrewnych* (Dz. U. z 2006 r. nr 90, poz. 631 z późniejszymi zmianami) wyraźnie definiuje dzieła kartograficzne jako przedmiot praw autorskich (art. 1, ust. 2, pkt 1). Mimo to, wiele osób fizycznych i prawnych traktuje

wciąż mapy dostępne na rynku, zarówno w formie papierowej jak i elektronicznej jako dobro wspólne, powszechnie dostępne. Wydaje się, że jest to rezultatem społecznego przyzwolenia na kradzież własności intelektualnych, jaka ma miejsce przy masowym kopiowaniu i udostępnianiu muzyki, filmów itp. Warto wiedzieć, że geograficzne bazy danych również chronione są prawem autorskim, na takich samych zasadach jak mapy papierowe, które z nich powstają.

Prawo autorskie a praca kartografa

Specyfiką wielu wydawnictw kartograficznych jest to, że osoby zatrudnione w nich przy opracowaniu map – kartografowie-redaktorzy – są w praktyce ich autorami. Mapy z zakresu kartografii użytkowej: turystyczne, samochodowe lub plany miast powstają od początku do końca w wydawnictwie, tworzone przez pracujących tam kartografów na podstawie różnych materiałów źródłowych. I choć tych źródeł jest zwykle sporo, choć są osoby spoza wydawnictwa, które weryfikują treść turystyczną czy krajoznawczą w terenie, to właśnie kartograf jest osobą, która nadaje temu dziełu niepowtarzalny charakter, a więc tworzy przedmiot prawa autorskiego.

Prawa majątkowe

Jeżeli kartograf jest zatrudniony w wydawnictwie na podstawie umowy o pracę, prawa majątkowe do dzieł stworzonych przez niego w ramach stosunku pracy przechodzą z mocy Ustawy na pracodawcę (art. 12, ust. 1). Tak więc to wydawca czerpie korzyści z rozporządzania majątkowymi prawami autorskimi, zaś kartograf-redaktor jest jedynie wykonawcą prac, które w ramach pracy, zlecił mu pracodawca i za które otrzymuje on wynagrodzenie. Na podstawie obowiązujących przepisów prawnych pracodawca nie musi w umowie o pracę zawierać klauzuli o przeniesieniu na niego praw majątkowych do utworów stworzonych przez etatowego pracownika. Wyjątek stanowią utwory dodatkowe będące częścią dzieła, np. zdjęcia zamieszczone w części informacyjnej mapy czy atlasu wykonane przez pracownika poza obowiązkami służbowymi. W takim wypadku pracodawca/wydawca jest zobowiązany do zawarcia osobnej umowy autorskiej stwierdzającej nabycie przez niego praw majątkowych do tych dzieł.

Prawa osobiste

Osobną kwestię stanowią prawa autorskie osobiste, które są niezbywalne. Kartograf, nawet pracujący na etacie w firmie kartograficznej nie może ich w żaden sposób przekazać ani sprzedać pracodawcy. Prawa te są również istotne z punktu widzenia wydawcy, należy bowiem do nich prawo do oznaczenia dzieła nazwiskiem, prawo do nienaruszalności utworu, decydowania o pierwszym udostępnieniu publiczności a także nadzór nad sposobem korzystania z utworu. Rodzime wydawnictwa „od zawsze” umieszczały nazwiska kartografów w stopkach redakcyjnych, co jest niespotykane w publikacjach wydawców zachodnioeuropejskich, gdzie kultura w zakresie prawa autorskiego, jego interpretacji i konsekwencji ma znacznie dłuższą tradycję. Dlatego też, firmy te zawierają ze swoimi pracownikami umowę o pracę z klauzulą niewykonania osobistych praw autorskich (ang. *moral rights*), aby uniknąć kłopotów związanych z późniejszym przetwarzaniem map, ich aktualizacją, reedycją, tłumaczeniem i innymi sytuacjami, w których potrzebna jest zgoda autorów. W firmach polskich, co prawda, nie umieszcza się nazwisk kartografów z adnotacją „autor mapy”, wymienia się je w kontekście redakcji i opracowania treści, co nie do końca jest zgodne ze stanem faktycznym i może być przedmiotem różnej interpretacji prawniczej.

Prawo autorskie a publikacje naukowe

Nieco inaczej wyglądają kwestie prawa autorskiego w instytucjach naukowych. Instytucji takiej przysługuje prawo pierwszeństwa publikacji pracy naukowej wykonanej przez jej etato-

wego pracownika w ramach stosunku pracy (art. 14), przy czym pracownikowi temu przysługuje osobne wynagrodzenie za taką publikację, niezależnie od wynagrodzenia przewidzianego w umowie o pracę. Pierwszeństwo opublikowania wygasa, jeżeli w ciągu sześciu miesięcy od dostarczenia utworu nie zawarto z twórcą odrębnej umowy na wydanie utworu albo jeżeli w okresie dwóch lat od daty jego przyjęcia utwór nie został opublikowany. Instytucja naukowa może, bez odrębnego wynagrodzenia, korzystać z materiału naukowego zawartego w utworze, oraz udostępniać ten utwór osobom trzecim, jeżeli to wynika z uzgodnionego przeznaczenia utworu lub zostało postanowione w umowie.

Podobnie ma się sprawa z publikacją prac magisterskich (art. 15a). Uczelni przysługuje pierwszeństwo w opublikowaniu pracy dyplomowej studenta. Jeżeli uczelnia nie wydała tej pracy w ciągu 6 miesięcy od jej obrony, student, który ją przygotował, może ją opublikować w dowolnym wydawnictwie. Wielu studentów kartografii wykonuje mapy w ramach pracy magisterskiej z myślą o ich późniejszym komercyjnym wydaniu. Wydawcy map są jednak ostrożni przy zawieraniu umowy z absolwentami, z uwagi na możliwość wystąpienia w takiej pracy nadmiernej ilości cytatów z innych opracowań, co w skrajnych przypadkach może być uznane za plagiat i narazić wydawcę na duże kłopoty natury finansowej i utratę prestiżu.

Inny problem do rozwiązania powstaje przed Wydawcą, gdy praca magisterska jest częścią utworu zbiorowego (np. atlasu), w praktyce te utwory mają najmniejszą szansę ukazania drukiem z tytułu zbyt skomplikowanego wykonywania praw autorskich.

Naruszenia praw autorskich do map

Ważnym zagadnieniem z dziedziny prawa autorskiego, z jakim może się spotkać kartograf w pracy, jest kwestia świadomych naruszeń praw autorskich innych wydawców kartograficznych. O ile studenci specjalizacji kartograficznych mają w programie studiów zajęcia z prawa autorskiego w kartografii, to problemem bywają często osoby zarządzające firmami kartograficznymi, które z premedytacją narzucają pracownikom wykorzystywanie, czy wręcz kopiowanie map innych wydawców bez stosownych licencji. Wkraczamy tu w delikatny problem konfliktu pracodawca – pracownik, w którym ten ostatni stoi, w zasadzie, na straconej pozycji, nie chcąc ryzykować utraty pracy lub obniżenia zarobków. Niestety, z tym problemem kartograf pozostaje osamotniony. Wydaje się, że konferencja Stowarzyszenia Kartografów Polskich jest miejscem, w którym ten problem warto przynajmniej zasygnalizować.

Prawa autorskie jako majątek firmy

Majątkowe prawa autorskie są pokaźnym aktywem każdego wydawnictwa kartograficznego, z czego wciąż wiele osób, nawet zarządzających, nie zdaje sobie sprawy. Właściwie prowadzona polityka w tym zakresie wpływa w istotny sposób na wycenę wartości firmy, co jest istotne przy przekształceniach majątkowych, audytach, sprzedaży firmy itp.

Na podniesienie wartości majątku firmy w zakresie wartości niematerialnych i prawnych, wpływają przede wszystkim takie elementy jak:

- posiadanie praw do całej zawartości map i atlasów
- posiadanie prawa do udzielania sublicencji
- uregulowane umowy z autorami zewnętrznymi
- zastrzeżone znaki towarowe i wzory użytkowe

Warto uświadamiać kartografom-pracownikom współuczestnictwo w tworzeniu wartości firmy a pracodawcom korzyści, jakie wynikają z przestrzegania ustawy o prawie autorskim, tym bardziej, że członkostwo w Unii Europejskiej i konieczność rywalizowania z zagranicznymi firmami z branży kartograficznej wymusza określone standardy w tej dziedzinie.

Antoni Łabaj,
SmallGIS
Kraków

KONTROLA DANYCH BAZY DANYCH TOPOGRAFICZNYCH (TBD)

Abstrakt

Istniejący System Kontroli danych w Bazie Danych Topograficznych (SKBDT) przywołany dokumentem technicznym „Wytyczne techniczne wersja 1.0 – uzupełniona” jest jedynym z najpełniejszych i najspójniejszych systemów kontroli zbiorów danych przestrzennych w Państwowym Zasobie Geodezyjno-Kartograficznym a jego wartości nie można deprecjonować. Nie oznacza to jednak, że SKBDT jest wystarczający oraz dostarcza wiarygodnego i wyczerpującego opisu jakości danych. Kontrola danych odbywa się mechanizmem „czarnej skrzynki” gdzie użytkownik nie ma wglądu w parametry kontroli ani nie ma wiedzy na temat reguł kontrolnych. Powstający raport kontroli nie stanowi opisu jakości danych a jedynie listę wyszczególnionych przypadków błędów lub przypadków do sprawdzenia. Istniejące szablony kontroli nie posiadają oficjalnego opisu merytorycznego ani nie podlegają żadnym nadrzędnym dokumentom opisu procedur kontrolnych czy też sposobu opisu jakości danych (np. Normy PN-ISO 19113 i 19114). Oficjalne szablony kontroli publikowane przez GUGiK są z założenia niejawne i specyficzne wyłącznie dla jednego oprogramowania komercyjnego co stanowi sprzeczność z samymi „Wytycznymi technicznymi wersja 1.0 - uzupełniona”, których nadrzędną zasadą jest stanowienie zespołu obowiązujących reguł i zasad, które są „... z założenia niezależne od konkretnego oprogramowania komercyjnego”. Istnieje alternatywny system kontroli danych TBD działający w środowisku ESRI, którego funkcjonalność pokrywa kontrole merytoryczne zawarte w SKBDT (oprócz kontroli formalnych, bo te muszą być prowadzone oficjalnie powołanym do tego narzędziem). Parametryzowane są jawnym szablonem kontroli innym niż publikowane przez GUGiK. Analizy porównawcze wskazują na istnienie braków w niektórych kontrolach w SKBDT.

Uniwersalność danych gromadzonych w TBD

Dane gromadzone w TBD wg definicji mają „spełniać funkcję zasilania aktualnymi, wysokiej jakości danymi topograficznymi specjalistycznych urzędowych systemów informacji przestrzennej. ... Celem budowy TBD jest również zapewnienie zasilania aktualnymi danymi topograficznymi systemów produkcji map, przede wszystkim topograficznych, ale również tematycznych. ...Dane zgromadzone w TBD mogą stanowić punkt wyjścia do budowy systemów informacji przestrzennej dla różnych instytucji rządowych i samorządowych oraz być wykorzystane w systemach budowanych w sektorze prywatnym.”(źródło – Wytyczne techniczne wersja 1.0 – uzupełniona).

Czy będąc potencjalnym użytkownikiem danych pochodzących z zasobów TBD: urbanistą, kartografem, urzędnikiem, leśnikiem, przyrodnikiem, naukowcem, jestem w stanie określić czy dane spełniają moje wymagania w aspekcie ich jakości? Co muszę wiedzieć i jakie zgłębić tajemnice aby uzyskać odpowiedź na temat przydatności zbioru danych TBD dla mojego zastosowania?

Zacznijmy od ogólnej charakterystyki TBD dostępnej w Wikipedii (cytuję wybrane elementy dotyczące zbiorów TBD komponent TOPO)

...(TBD) .... Podstawowy Zasób Danych : Dane klasyfikowane jako Zasób Podstawowy charakteryzują się **dokładnym położeniem wszystkich modelowanych obiektów względem ich**

rzeczywistej lokalizacji w terenie, innymi słowy obiekty należące do Zasobu Podstawowego nie podlegają zasadom redakcji kartograficznej. Cechują się one modelowaniem właściwym dla systemów GIS (np. zachowanie kierunku spływu cieków lub zachowanie relacji topologicznych pomiędzy odcinkami jezdnii).

.... Wszelkie dane przekazywane do zasobu TBD podlegają procesowi kontroli danych. Kontrola danych dotyczy zarówno poprawności technologicznej tj. sposobu zapisu danych, parametrów technicznych np. topologia sieci, zgodności ze standardami wymiany danych jak i poprawności merytorycznej kompletności danych, spełniania wymogów dokładnościowych i zgodności danych z rzeczywistą sytuacją terenową.

Rozwinięcia tematu należy szukać na stronach GUGiK w opisie produktu TBD. Najwięcej informacji zawarte jest w dokumencie „Wytyczne techniczne wersja 1.0 uzupełniona” i załącznikach technicznych tego dokumentu (łącznie kilkaset stron).

Chcąc rozwikłać postawione pytania dotyczące jakości danych TBD i ich użyteczności dla naszego celu należy rozwikłać pojęcia np. **dokładnego położenia, poprawności technologicznej, kompletności danych, aktualności danych, etc..** Jeżeli włożymy odpowiednio dużo pracy w analizę „Wytycznych technicznych” dowiemy się jak powinna być zbudowana baza TBD oraz jaka jest wymagana precyzja przestrzenna położenia obiektów. A jaka jest faktyczna poprawność konkretnego zbioru danych? Tutaj jako użytkownicy TBD musimy przyjąć na wiarę, że System Kontroli Bazy Danych Topograficznych (SKBDT) zapewnia, że dane są zgodne z założeniami przyjętymi w Wytycznych technicznych. Czy zatem jesteśmy pewni, że wszystkie dane w TBD są jednakowej jakości i można mieć do nich jednakowe zaufanie? Czy jesteśmy pewni, że dane mogą być poprawnie użytkowane w dowolnym z systemów GIS? Odpowiedzi na te pytania przychodzą wraz z użytkowaniem danych. Zatem czy narażamy się na ryzyko pracy na danych o nieznannej jakości?

System Kontroli TBD (SKBDT)

SKBDT opisany w Wytycznych przywołuje kilka elementów kontroli zbiorów TBD. Są to:

- aplikacja R
- aplikacja O
- szablon kontroli
- kontrole kompletności danych,
- kontrole spełnienia wymogów dokładnościowych
- kontrole zgodności danych z rzeczywistą sytuacją terenową

Trzy pierwsze elementy dotyczą kontroli automatycznych i kontroli formalnych. Metodyka trzech pozostałych kontroli nie została zdefiniowana. Aplikacja R dostępna jest dla realizatorów TBD a jej działanie obejmuje walidację struktury danych i plików wymiany danych w formacie GML. Aplikacja nie wymaga użycia platformy oprogramowania GIS.

Aplikacja O wykrywa „zdarzenia”, które są klasyfikowane jako błędy lub jako „zdarzenia do sprawdzenia”. Dane z kontroli podlegają ocenie przez interpretującego. Efektem tej interpretacji jest wynik z kontroli.

Aplikacja R i aplikacja O konfigurowane są **szablonem kontroli** (plik*.skd) zawierającym definicje i parametry kontroli. Wersje szablonu publikowane są na stronach Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii (http://www.gugik.gov.pl/gugik/w_pages/w_doc_idx.php?loc=20). Plik szablonu (.skd) jest plikiem niejawnym specyficznym wyłącznie dla aplikacji R i O. Oznacza to że nie można użyć pliku szablonu do skonfigurowania innej aplikacji kontrolującej zbiory danych TBD. Próba odczytu zawartości pliku wiąże się z ingerencją w konstrukcję pliku. Wewnętrzne elementy szablonu są specyficzne wyłącznie dla jednego oprogramowania komercyjnego oraz częściowo zapisane w sposób binarny – nie możliwy do odczytu w innym oprogramowaniu niż przewidziane w szablonie. Stanowi to ewidentne pogwałcenie zasad przyjętych dla TBD w Wytycznych Technicznych oraz sprzeczność

wewnętrzna samego dokumentu. Jako naczelną zasadę przyjęto, iż Wytyczne techniczne TBD, stanowią zespół obowiązujących reguł i zasad które „...**sa z założenia niezależne od konkretnego oprogramowania komercyjnego...**”, po czym uzależnia się cały SKBDT od jednego rozwiązania technologicznego. Przykłady techniczne podano na ryc. 1 i 2.

```
<?xml version="1.0" encoding="windows-1250" ?>
<!-- ?xml-stylesheet type="text/xsl" href="xml/skdbt_ct.xslt" ?-->
- <SzablonKontroli xmlns="http://www.intergraph.pl/ctd" id="skdbt" version="2.0.2.2_v6" xml:lang="pl"
  xmlns:xsi="http://www.w3.org/2001/XMLSchema-instance"
  xsi:schemaLocation="http://www.intergraph.pl/ctd xml/skdbt_ctd.xsd">
- <Parameters>
  <Parameter key="SchematAplikacyjnyTBD"
    value="SchematAplikacyjnyTBD\TBDGML\tbd\2.0.2.2\tbd.xsd" />
  <Parameter key="Wersja" value="2" />
</Parameters>
- <Podsystem id="topo" name="Komponent TOPO">
```

Ryc. 1. Nagłówek pliku XML szablonu kontroli. W przestrzeni nazw odwołano się do konkretnego producenta oprogramowania jako właściciela pliku.

```
- <MechanizmKontroliPrzestrzennych id="topo_e3" name="Kontrola konstrukcji geometrii"
  coordSystemFilePath="{APP_PATH}\csf\puwg1992.csf" dataLotElementDefinitionId="pd_topo">
- <Konektory>
  <GeoMediaDataConnector connectionName="TOPO" location="{CONV_PATH}\topo.mdb"
    type="AccessRO.GDatabase" />
  <GeoMediaDataConnector connectionName="RANGE" location="{CONV_PATH}\range.mdb"
    type="AccessRO.GDatabase" />
</Konektory>
```

Ryc. 2. Fragment treści pliku XML szablonu kontroli. Wykonanie kontroli uzależnione jest od możliwości odczytu zbioru danych przestrzennych konkretnego oprogramowania komercyjnego.

Kolejne uciążliwości stosowania kontroli w SKBDT to brak możliwości edycji i parametryzacji szablonu kontroli, brak oficjalnego opisu merytorycznego kontroli i algorytmów umożliwiających rozumienie i interpretację zgłaszanych przypadków błędów. SKBDT staje się wyrocznią, zamiast dawać przejrzysty opis jakości przydatności danych. Szablon nie jest doskonały merytorycznie – zawiera błędy. Przykładowo, przy analizie szablonu kontroli w wersji SK_TBD.2.0.2.2_v2.skd znaleziono ponad 40 błędów merytorycznych – niezgodności z Wytycznymi technicznymi. Brak możliwości edycji szablonu kontroli skazuje użytkownika na nieprzewidywalne wykonanie kontroli. Ryc. 3 zawiera przykłady błędów szablonu kontroli.

1	Kontrola	Szablon GUGIK	Szablon SMALLGIS	INFO
2	Kontrola unikalności wartości atrybutu NAZWA w wykazie CEKI	wyrażenie="NAZWA"	wyrażenie="NAZWA_ID_PRNG"	dodano ID_PRNG
3	Kontrola zgodności kodu TBD z atrybutami obiektu w tabeli (BBSP_A)	<Zależność wartośćAtrybutuZależnego="3" kodTBD="BBSP00" />	<Zależność wartośćAtrybutuZależnego="3" kodTBD="BBSP05" />	dodano kody TBD
4	Kontrola zgodności kodu TBD z atrybutami obiektu w tabeli (BBSP_A)	<Zależność wartośćAtrybutuZależnego="2" kodTBD="BBSP00" />	<Zależność wartośćAtrybutuZależnego="2" kodTBD="BBSP01" />	dodano kody TBD
5	Kontrola zgodności kodu TBD z atrybutami obiektu w tabeli (BBSP_A)	<Zależność wartośćAtrybutuZależnego="6" kodTBD="BBSP00" />	brak	usunięto
6	Kontrola zgodności kodu TBD z atrybutami obiektu w tabeli (BBSP_A)	brak	<Zależność wartośćAtrybutuZależnego="8" kodTBD="BBSP06" />	dodano kody TBD
7	Kontrola zgodności kodu TBD z atrybutami obiektu w tabeli (BBSP_A)	brak	<Zależność wartośćAtrybutuZależnego="9" kodTBD="BBSP07" />	dodano kody TBD

Ryc. 3. Porównanie parametrów kontroli szablonu kontroli TBD w SKBDT i aplikacji Sprint-MAP.TBD firmy SmallGIS (fragment zestawienia).

Jakie zatem korzyści a jakie szkody społeczne wynikają z przyjętego rozwiązania? Niewątpliwą korzyścią jest poprawa jakości danych. W jakim stopniu? Tego już nie wiemy! Nie ma gwarancji, że dowolny zestaw danych TBD spełnia specyfikację produktu określoną w „Wytycznych technicznych”; na to pytanie SKBDT nie daje odpowiedzi. Nie-wiedza na temat jakości danych TBD może poważnie ograniczać możliwość jego użycia w wielu zastosowaniach GIS.

SprintMAP.TBD – niezależne narzędzie kontroli poprawności zbioru TBD.

Jest rzeczą oczywistą, że wielu użytkowników TBD poszukuje alternatywnych, sprawniejszych i ergonomicznych metod kontroli zbiorów TBD oraz metod przygotowania danych do włączenia do zasobu podstawowego. Jednym z rozwiązań powstałych na potrzeby rynku jest aplikacja SprintMAP.TBD realizująca, oprócz wielu funkcji związanych z tworzeniem, zarządzaniem, prezentowaniem i udostępnianiem danych TBD również funkcje kontroli zbioru pod kątem zgodności ze specyfikacją produktu zawartą w Wytycznych technicznych. Kontrole realizowane przez SprintMAP.TBD merytorycznie pokrywają zakres zdefiniowany w szablonie kontroli publikowanym przez GUGiK. Aplikacja konfigurowana jest własnym szablonem kontroli, który dziedziczy z szablonu GUGiK oraz wprowadza niezbędne poprawki. Dzięki temu można uzyskać niezależność merytoryczną kontroli, jak również konfigurować własne kontrole i definiować ich parametry. Cechą kontroli w odróżnieniu od SKBDT jest ich wykonywalność mimo istnienia tzw. błędów krytycznych, które zatrzymują kontrole R i O. Dzięki temu użytkownik uzyskuje znaczne oszczędności czasowe przy identyfikacji, lokalizacji, interpretacji i naprawie błędów.

Proces kontroli w SprintMAP.TBD realizowany jest w kilku etapach. Pierwsza kontrola realizowana jest przy wczytaniu pliku XML. Błędy parsela i błędy typów wartości logowane są do geobazy, dzięki temu można automatycznie mapować linię w pliku XML, w której powstaje błąd. Zaimportowane dane z plików XML do geobazy ArcGIS podlegają w pierwszym kroku kontroli poprawności konstrukcji geometrycznej obiektów, zgodności ze schematem aplikacyjnym oraz unikalności identyfikatorów. Brak błędów w tych kontrolach umożliwia prowadzenie dalszych kontroli – kontroli zależności geometrycznych i atrybutowych, dla których zachowanie warunków podstawowych z poprzednich kontroli warunkuje ich prawidłowe wykonanie. Hierarchiczny system kontroli znacznie ułatwia rozumienie błędów i ich naprawę. Sprawdzone i naprawione dane można wyeksportować do zbioru XML w strukturze katalogowej przewidzianej dla SKTBD lub dowolnej strukturze. Raportowanie błędów realizowane jest do plików tekstowych oraz zbiorów danych w formacie „ESRI shapefile”. Istnieje mechanizm szybkiego przeglądania i wizualizacji błędów. **Opcjonalnie możliwa jest statystyczna ocena dokładności położenia przestrzennego obiektów.** Stąd już niewielki krok do stworzenia opisu jakości danych zgodnego z normami ISO. SprintMAP.TBD działając w środowisku ArcGIS desktop umożliwia również użycie wielu funkcji analitycznych oraz bogactwa narzędzi dostępnych tym środowisku w stosunku do zbiorów TBD. W szczególności należy podkreślić duże możliwości w aspekcie prezentacji kartograficznych i budowania modeli analiz i przetwarzania danych.

Ryc. 4. Drzewo kontroli właściwych TBD w aplikacji SprintMAP.TBD.

NAUKA A PRAKTYKA W KARTOGRAFII

O ile niektórzy wyrażają wątpliwości, czy kartografia jest odrębną, samodzielną nauką, to jest sprawą całkowicie bezsporną, że kartografia nie mogłaby się rozwijać bez współdziałania z innymi naukami.

Mimo gwałtownego rozwoju nowych technologii na nasz sposób myślenia o mapie i o kartografii decydujący wpływ wywiera dotychczasowy wielowiekowy rozwój sposobów opracowania i wykorzystania map. Podstawą tworzenia różnego rodzaju baz danych przestrzennych jest dotychczasowy rozwój kartografii i nauk ją wspomagających. Biorąc to wszystko pod uwagę, relacje między praktyką kartograficzną a wspomagającymi ją naukami należy rozpatrywać w rozwoju historycznym.

Relacje między kartografią praktyczną a poszczególnymi dyscyplinami naukowymi można rozpatrywać w trzech zakresach:

1. podstawy merytoryczne odnoszące się do treści mapy. Aby opracować jakąkolwiek mapę niezbędne jest poznanie i zbadanie terenu, który jest na niej przedstawiany.
2. podstawy redakcyjne; jak przedstawić na mapie teren, aby uzyskać obraz poprawny, czytelny, zrozumiały i użyteczny.
3. podstawy technologiczne; jaką technologię zastosować do tworzenia, a także do wykorzystywania przedstawień kartograficznych.

Podstawy merytoryczne

Aby na mapie przedstawić jakikolwiek obszar, należy go uprzednio poznać. W poznaniu tym można wyróżnić trzy zasadnicze sfery: rozszerzenie poznania świata przede wszystkim poprzez podboje, kolonizację, wymianę handlową i odkrycia geograficzne, uszczegóławianie tego poznania dzięki postępom w kartowaniu topograficznym i wreszcie pogłębienie poznania świata w wyniku rozwoju nauk o Ziemi.

1. Rozszerzenie poznania świata z punktu widzenia cywilizacji śródziemnomorskiej i europejskiej odbywało się przede wszystkim w dwóch wielkich etapach historycznych. Pierwszy etap trwał około 800 lat i obejmował okres od VII wieku p. n. e. do II wieku n. e. W okresie tym poznawanie nowych terytoriów odbywało się przede wszystkim poprzez kolonizację, wymianę handlową oraz podboje militarne. Drugi etap, trwający około 500 lat – to okres od początku XV do początku XX stulecia. W okresie tym wymienione trzy czynniki odgrywały również istotną rolę, jednak na plan pierwszy wysunęły się wielkie wyprawy, których wynikiem były odkrycia geograficzne. W obydwu okresach wyraźnie zaznaczyła się jedna z podstawowych funkcji mapy jako odzwierciedlenia aktualnego stanu poznania świata, stanu wiedzy o świecie, a do osiemnastego wieku mapy stanowiły również świadectwo, w jaki sposób ludzie wyobrażali sobie nieznane lądy. Na podkreślenie zasługuje szczególne znaczenie i wysoka wartość map żeglarskich.

2. Uszczegółowienie geograficznego poznania świata stało się możliwe dzięki rozpoczęciu na szeroką skalę topograficznego kartowania poszczególnych krajów. Za wzorcowy rezultat takiego kartowania uznaje się mapę Francji Cassiniego w skali 1:86 400 (druga połowa osiemnastego wieku) – pierwszą mapę topograficzną opartą na triangulacji w skali państwowej. W pozostałych krajach Europy i w Stanach Zjednoczonych zdjęcia terenowe, umożliwiające szczegółowe poznanie topografii rozległych obszarów wykonywane były przede wszystkim w wieku

dziewiętnastym. W dwudziestym stuleciu na uszczegółowienie i przyspieszenie kartowania zasadniczy wpływ wywarła możliwość wykorzystania zdjęć lotniczych a później obrazów satelitarnych.

Na podkreślenie zasługują dwie charakterystyczne cechy kartowania topograficznego. Pierwsza to jej ścisłe powiązanie z pomiarami geodezyjnymi, co zapewniało mapom topograficznym stały wzrost ich dokładności, a także szczegółowości, często kosztem czytelności obrazu. Opracowanie map topograficznych traktowano niejednokrotnie jedynie jako prezentację wyników pomiarów geodezyjnych a kartografię jako dodatek do geodezji. Podobnie współcześnie geoinformatycy traktują często mapę jako wizualizację baz danych przestrzennych. Druga charakterystyczna cecha kartowania topograficznego, szczególnie w wieku dziewiętnastym i pierwszej połowie dwudziestego stulecia, to dostosowywanie zakresu i sposobu ujęcia treści map topograficznych przede wszystkim do potrzeb wojska. Przejawiało się to na uwzględnieniu w pierwszej kolejności tych elementów, które ułatwiają orientację w terenie oraz tych charakterystyk, które decydują o dostępności terenu lub możliwościach maskowania (np. szczegółowe charakterystyki lasów i ogrodzeń).

3. Wzrastający udział map w pogłębieniu poznania świata wynikał ze ścisłego powiązania kartografii praktycznej z rozwojem nauk o Ziemi, a w szczególności nauk geograficznych. Do końca osiemnastego wieku kartografię niejednokrotnie utożsamiano z geografiami. Na początku osiemnastego stulecia wybitny kartograf francuski Guillaume Delisle pisał: „Geografem nazywają każdego, kto opublikował mapę pod swoim nazwiskiem. Geograf to człowiek umiejący sporządzić mapę możliwie bliską rzeczywistości; z chwilą, kiedy cała Ziemia zostanie pomierzona i zostaną sporządzone dokładne mapy, rola geografów sprowadza się do tego, aby znać te prace i umieć z nich korzystać”.

Tak jak w wieku dziewiętnastym kierunki rozwoju kartografii topograficznej określały przede wszystkim potrzeby wojska, tak o rozwoju pozostałych dziedzin kartografii zadecydowały w głównej mierze przyrodnicze nauki o Ziemi: geomorfologia, geologia, gleboznawstwo, klimatologia, w mniejszym stopniu nauki społeczno-ekonomiczne: geografia gospodarcza, geografia ludności, antropologia.

Na przełomie dziewiętnastego i dwudziestego stulecia, kiedy w poznawaniu Ziemi zdecydowanie dominowały nauki przyrodnicze, ukształtowała się współczesna postać mapy ogólnogeograficznej, zwanej też mapą fizyczną, na której rzeźba terenu przedstawiona jest metodą hipsometryczną. Nie jest przypadkiem, że Eugeniusz Romer – twórca i propagator na gruncie polskim klasycznych map hipsometrycznych, zajmował się również geografiami fizycznymi – geomorfologią i klimatologią.

Rozwój nauk o Ziemi i wykorzystywanie przez nie map jako jednego z podstawowych narzędzi badawczych, a jednocześnie jako podstawowego sposobu prezentacji wyników badań, doprowadził, szczególnie w wieku dwudziestym, do szybkiego rozwoju poszczególnych dziedzin kartografii tematycznej (np. geologicznej, geomorfologicznej, gleb, sozologicznej). Poznawanie złożoności świata zaowocowało zwiększeniem ilości, złożoności i różnorodności map.

Podstawy redakcyjne

Do zakresu pojęcia redakcji wchodzi z jednej strony grafika a z drugiej metodyka prezentacji zarówno właściwości geometrycznych jak i atrybutowych przedstawianych obiektów i zjawisk.

Poprawa dokładności geometrycznej map wynikała ze wzrostu precyzji pomiarów i związana była z rozwojem najpierw matematyki i astronomii a potem geodezji. Dotyczyło to jednak przede wszystkim wielkoskalowych map topograficznych. W skalach mniejszych dokładność tę określa również sposób redagowania map, a w szczególności poprawność generalizacji kartograficznej. Subiektywność i intuicyjność procesu generalizacji powodowały z reguły, że geometryczna dokładność map jest znacznie mniejsza niż pozwala na to jej skala i wykorzystywane dane.

Poza geodezją, najważniejszą, a przez długi czas jedyną nauką podstawą redagowania map był dział matematyki, który rozwinął się w teorię odwzorowań kartograficznych.

W kształtowaniu się stylu i postaci graficznej map podstawowe znaczenie miały przekazywane z pokolenia na pokolenie doświadczenia praktyczne, a kartografia przez długie wieki traktowana była jako wymagające szczególnych uzdolnień i predyspozycji rzemiosło artystyczne. Dopiero w połowie dwudziestego wieku Artur Robinson w swojej książce *The look of maps* (1952) zwrócił uwagę na ograniczenia w dotychczasowym podejściu do projektowania map, które uwzględniało przede wszystkim artystyczny punkt widzenia a nie ich funkcję komunikacyjną. Aby ją usprawnić, niezbędne są, zdaniem Robinsona, badania percepcji obrazu kartograficznego. Praca Robinsona zapoczątkowała nowy kierunek badań, który później został nazwany kartografią poznawczą. Jest sprawą dyskusyjną, na ile badania te są wykorzystywane w praktyce redakcyjnej. D. R. Montello (2002) pisze: „...badania percepcji nie mają dużego znaczenia, gdyż nie zastąpią doświadczenia, mądrości i wrażliwości estetycznej dobrego wykonawcy mapy, który ma przede wszystkim zaufanie do konwencji wywiedzionych metodą prób i błędów”. Większość redaktorów i wykonawców map nie jest na tyle zaangażowana w poprawę jakości swojej pracy, aby znaleźć czas na studiowanie wyników badań, które często mają charakter przyczynkowy i pisane są niejednokrotnie trudnym, hermetycznym językiem. Poza tym zmiana (poprawa) dotychczas stosowanych rozwiązań wiąże się z dodatkowymi kosztami. Wreszcie w przypadku map topograficznych i w ogóle opracowań wielkoskalowych wprowadzenie zmian utrudniają biurokratyczne ograniczenia dużych przedsiębiorstw i instytucji administracyjnych.

Mimo tych sceptycznych opinii na temat możliwości praktycznego wykorzystania badań nad percepcją map, można jednak znaleźć przykłady istotnego znaczenia tych badań i ich wpływu na poprawę jakości opracowywanych i wydawanych map. Takim przykładem jest uwzględnienie tych badań przy projektowaniu atlasów szkolnych w krajach niemieckojęzycznych. Są to kraje o bogatej tradycji kartograficznej a wydawane tam atlasy szkolne należą niewątpliwie do największych osiągnięć w skali światowej.

Poza badaniami percepcji map od końca lat sześćdziesiątych ubiegłego stulecia rozwinęły się nowe kierunki teoretyczne: komunikacyjny, modelowo-poznawczy, semiotyczny i wizualizacji kartograficznej. Wszystkie te kierunki przyczyniły się do rozszerzenia i pogłębienia naszej wiedzy o mapie. Pojawiły się nowe pojęcia, takie jak modelowanie, model semantyczny, język mapy, zmienne graficzne, przekaz kartograficzny, wizualizacja kartograficzna. Jednak wpływ wymienionych kierunków na praktykę kartograficzną był ograniczony. Wynika to między innymi stąd, że analizy teoretyczne w kartografii mają z reguły charakter ogólny i abstrahują od wielkiej różnorodności map. Opracowanie mapy wymaga przeważnie indywidualnych rozwiązań, dla których ogólne rozważania nie są z reguły wystarczającą podstawą.

Podstawy technologiczne

Wpływ rozwoju techniki i technologii na praktykę kartograficzną może być rozpatrywany w trzech aspektach.

Pierwszy – to wspomniane doskonalenie technik pomiarowych, umożliwiające poprawę szczegółowości i dokładności map.

Drugi – to rozwój technik rysunkowych a szczególnie reprodukcyjnych, które w znacznym stopniu decydowały o formie graficznej map i wynikającym z tej formy zakresie treści. Kolejne etapy rozwoju technik reprodukcyjnych – drzeworyt, miedzioryt, litografia, offset, technologia cyfrowa – rzutowały na styl, precyzję rysunku i możliwości wykorzystania różnych zmiennych graficznych. Typowym przykładem mogą być mapy topograficzne. Charakterystyczną cechą ich grafiki jest dominacja rysunku kreskowego w postaci sygnatur punktowych, liniowych, poziomic, konturów powierzchni i elementów deseni, przy jedynie uzupełniającym wykorzystaniu barwnych powierzchni (np. dla obszarów lasów i wód powierzchniowych). Jest to przede

wszystkim spuścizna możliwości technologicznych jeszcze z pierwszej połowy dziewiętnastego wieku, kiedy dominowała technika miedziorytu. W późniejszym okresie wykorzystanie każdej kolejnej barwy znacznie zwiększało koszty reprodukcji. Poza tym, obok map wielobarwnych, istniało zapotrzebowanie na druk czarnobiałą lub jednobarwną (jako mapa podkładowa lub reprodukowana w warunkach polowych). Obecnie, zarówno w aspekcie technologicznym jak i ekonomicznym możliwości szerokiego stosowania różnorodnych barw zdecydowanie się zwiększyły. Jednak świadomość do niedawna jeszcze istniejących ograniczeń nie pozwala często na ich pełne wykorzystanie.

Trzeci aspekt wpływu techniki na sposób opracowania, ale również i wykorzystania map, związany jest z rozwojem technologii komputerowej. Technologia ta w okresie ostatniego ćwierćwiecza całkowicie zrewolucjonizowała kartografię praktyczną i zdominowała prace badawcze z dziedziny kartografii. Wobec przeniesienia zainteresowań kartografów w stronę technologii komputerowej, wyraźnie zmniejszyła się liczba opracowań dotyczących takich podstawowych problemów, jak zasady redagowania map, grafika kartograficzna czy metody prezentacji kartograficznej (A. Czerny i współautorzy, 1999; A. M. Berlant, 2000). Zagadnienia te również wcześniej nie były w dostatecznym stopniu rozwijane, jednak w epoce burzliwego rozwoju nowych technologii ich znaczenie niepomniernie wzrosło. Wynika to z następujących przyczyn:

1. Radykalnie zwiększa się zarówno liczba wydawanych map jak i ich różnorodność tematyczna. Przyczyną tego jest, poza nowymi możliwościami technologicznymi, docenianie syntetyzującej roli mapy wobec nadmiaru dostępnej informacji, a także postępujący proces globalizacji w sferze obiegu informacji (Internet, telewizja satelitarna). Poza tym możliwości nowej technologii ułatwiającej opracowanie różnorodnych map wychodzą naprzeciw współczesnym kierunkom i tendencjom w badaniach naukowych, gdzie brane są pod uwagę różne podejścia, różne potrzeby, różne punkty widzenia.
2. Wykorzystanie baz danych stwarza możliwości generowania map o różnym zakresie i sposobie ujęcia treści, np. różnych wersji map topograficznych. Mamy do czynienia z procesem, który określany jest jako „demokratyzacja” kartografii. Stąd wynika potrzeba szerokiego nauczania nie tylko korzystania z mapy, ale i jej redagowania. Jeśli mapa staje się coraz bardziej popularnym językiem graficznym, to podobnie jak w przypadku języka naturalnego, należy nauczać nie tylko czytania, ale i pisanie.
3. Liczba opracowywanych i wydawanych map pozostaje w znacznej dysproporcji z liczbą osób o przygotowaniu lub choćby wyczuciu kartograficznym. Powoduje to, że mapy opracowują również ci, którzy opanowali jedynie wybrane programy komputerowe, przez co poziom tych map, zarówno merytoryczny, jak i graficzny, jest często bardzo niski.

Wymienione wyżej uwarunkowania sprawiają, że za rozwojem techniki, ułatwiającym samo wykonywanie map, nie nadąża postęp w zakresie koncepcji, metodyki i grafiki kartograficznej, co powoduje, że możliwości, jakie dają nowe technologie są wykorzystywane w dalece niewystarczającym stopniu. Wynika to również z faktu, który stwierdził już w połowie ubiegłego dziesięciolecia D. R. F. Taylor (1994), że „...wielu nowoczesnych kartografów jest wybitnymi specjalistami w zakresie technologii, ale z ograniczonym spojrzeniem na całą dyscyplinę.”

Potrzeby w zakresie rezultatów badań naukowych

Pożądane w najbliższej przyszłości kierunki badań naukowych z dziedziny kartografii wynikają najogólniej ujmując problem, z pogłębiającej się dysproporcji między niedostatecznym rozwojem badań naukowych a potrzebami praktyki, będącymi, między innymi, rezultatem zastosowań nowych technologii. Proces „demokratyzacji” w zakresie opracowania map będzie dalej postępował i dlatego kartografowie powinni dążyć do opracowania praktycznych, możliwie prostych zasad i reguł prawidłowego posługiwania się językiem mapy. Reguły te powinny mieć zarówno podstawy naukowe, jak też powinny wynikać z doświadczeń praktycznych. Nie

mogą się one ograniczać jednak do ogólnych zasad i prawidłowości. Wobec wielkiej różnorodności map i sposobów ich wykorzystania konieczne jest opracowanie konkretnych zasad postępowania, odnoszących się do poszczególnych typów map, sposobów prezentacji czy też redagowania poszczególnych elementów treści mapy. Opracowania takie powinny być przeznaczone nie tylko dla kartografów, ale dla wszystkich potencjalnych twórców i użytkowników opracowań kartograficznych.

Przy formułowaniu zasad redagowania i opracowania map konieczne jest z jednej strony uwzględnienie dotychczasowych tradycyjnych i sprawdzonych rozwiązań, a z drugiej wykorzystanie nowych technologii informatycznych, stwarzających z reguły nowe możliwości prezentacji, ale niekiedy nakładające również określone ograniczenia graficzne. Bardzo istotna, choć często niedoceniana, jest potrzeba uwzględniania przy opracowaniu koncepcji map pełnego zakresu funkcji, jakie te mapy aktualnie pełnią, co niekiedy wymaga przełamywania pewnych barier mentalnych. Przykładem może być przywiązanie do klasycznej postaci mapy topograficznej ukształtowanej przez potrzeby wojska, mimo radykalnego rozszerzenia jej funkcji i zakresu wykorzystania. O ile przy wykorzystaniu map topograficznych dla celów wojskowych najważniejsza jest ich funkcja orientacyjna oraz szczegółowa charakterystyka wszystkich tych obiektów, które stanowią przeszkody terenowe, to obecnie na plan pierwszy wysuwa się sposób zagospodarowania i użytkowania terenu. Innym przykładem trudności w przełamywaniu barier mentalnych jest sposób podejścia do prezentacji informacji niejawnych. Ograniczenia w tej prezentacji (np. w przedstawianiu budynków wojskowych) są całkowicie nieuzasadnione wobec powszechnej dostępności tych informacji z obrazów satelitarnych przekazywanych za pośrednictwem Internetu.

Jak wynika z powyższych rozważań i przykładów, praktyczna działalność w kartografii uwarunkowana jest całym szeregiem różnych czynników natury naukowej, technicznej, ekonomicznej, organizacyjnej, społecznej a także psychologicznej.

Literatura

- Berlant A. M., 2000, *Kartowanie geoinformacyjne: koncepcja i podstawy geograficzne.*”Polski Przegl. Kartogr.” T. 32, z. 1, s. 3-9.
- Czerny A., Kałamucki K., Ostrowski W., Żyszkowska W., 1999, *Dorobek i stan polskiej kartografii geograficznej w ostatnim dziesięcioleciu.* W: *Geografia polska u progu trzeciego tysiąclecia.* Kraków, Instytut Geografii UJ, s. 293 – 312.
- Montello D. R., 2002, *Cognitive map-design research in the twentieth century: Theoretical and empirical approaches.* “Cartogr. and Geogr. Inform. Science” Vol. 29, no. 3, s. 283304.
- Ostrowski W., 2008, *Semiotyczne podstawy projektowania map topograficznych na przykładzie prezentacji zabudowy.* Warszawa, Wydział Geografii i Studiów Regionalnych UW
- Robinson A. H., 1952, *The look of maps. An examination of cartographic design.* Madison, University of Wisconsin Press.
- Staszewski J., 1966, *Historia nauki o Ziemi w zarysie.* Warszawa, PWN
- Taylor D. R. F., 1994, *Cartography for knowledge, action and development: retrospective and prospective.* “Cartogr. Journal” Vol. 28, no. 2, s. 213 – 216.

SPRAWOZDANIA

Joanna Bac-Bronowicz

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI SKP W ROKU 2009

Zarząd Stowarzyszenia Kartografów Polskich realizując plan pracy na rok 2009 wypełnił swoje zadania w następujących zakresach:

1. Opiniowanie aktów prawnych i innych dokumentów dotyczących kartografii: projektu rozporządzenia MSWiA w sprawie stażu adaptacyjnego i testu umiejętności w toku postępowania w sprawie o uznanie kwalifikacji do wykonywania zawodów regulowanych w dziedzinie geodezji i kartografii, Ustawy o infrastrukturze informacji przestrzennej i projektu rozporządzenia ministra spraw wewnętrznych i administracji w sprawie wysokości opłat za czynności geodezyjne i kartograficzne oraz udzielanie informacji, a także za wykonywanie wyrysów i wypisów z operatu ewidencyjnego oraz projektów polskiej wersji norm ISO z serii 19100 (5 norm).
2. Przygotowanie dwóch egzaminów na uprawnienia zawodowe nr 6 „Redakcja Map” (Warszawa) oraz wykładów, z zagadnień dotyczących kartografii i przepisów z nią związanych oraz wygłoszenie ich na kursie przygotowawczym do uprawnień 6. w kwietniu 2009r. w Warszawie.
3. Zainicjowanie powołania Zespołu Porozumiewawczego Oddziału Kartograficznego Polskiego Towarzystwa Geograficznego (OK PTG) i Stowarzyszenia Kartografów Polskich, zorganizowanie wspólnego zebrania zarządów oraz uzgodnienie i podpisanie Regulamin Zespołu Porozumiewawczego OK PTG i SKP.
4. Współorganizacja V Ogólnopolskiego Sympozjum Geoinformacyjnego „Geoinformatyka dla środowiska i społeczeństwa - badania i zastosowania” we wrześniu 2009 r. w Krakowie.
5. Organizacja otwartego zebrania SKP i OK. PTG podczas Szkoły Kartograficznej w Legnicy w 2009r.
6. Stała współpraca z: Oddziałem Kartograficznym PTG, Komisją Geoinformatyki Polskiej Akademii Umiejętności, Komisją Kartografii Komitetu Geodezji PAN, Polskim Towarzystwem Fotogrametrii i Teledetekcji, Stowarzyszeniem Geodetów Polskich w ramach „Grupy Geoinformatycznej” w zakresie uzgadniania wspólnych stanowisk w zakresie kartografii, wspólnych lub uzgodnionych opinii do przedstawionych przez GUGiK i MSWiA aktów prawnych oraz z Komitetem Narodowym ds. Międzynarodowej Asocjacji Kartograficznej w zakresie tworzenia statutu komitetu.
7. Współpraca z Międzynarodową Asocjacja Kartograficzną w zakresie rozpowszechniania informacji o konferencjach i sympozyjach, pomocy przy organizacji (jako członek komitetu naukowego) sympozyjum „Kartografia dla Środkowej i Wschodniej Europy” oraz III Międzynarodowej Konferencji Kartografia i GIS.
8. Zorganizowanie i przeprowadzenie konkursów: „MAPA ROKU 2009” oraz imprezy towarzyszącej MIĘDZYNARODOWYM TARGOM TURYSTYCZNYM WROCŁAW 2009, 6-8.02.2009r. „Dobra mapa turystyczna”, „Dobry atlas turystyczny” „Dobry przewodnik turystyczny”
9. Organizacja III Konferencji Zawodowej SKP „Perspektywy zawodu kartografa” 14–17 października 2009 r. w Dusznikach-Zdroju. Tematem konferencji były sprawy dotyczące bezpośrednio zawodu kartografa i kartografii, gdyż celem działania Stowarzyszenia Kartografów Polskich jest podejmowanie wszelkiej działalności prowadzącej do zapewnienia

najwyższej jakości i aktualności produkcji kartograficznej w Polsce, w tym także baz danych i map urzędowych przekazywanych do zasobu geodezyjnego i kartograficznego. Sposobem na zrealizowanie tego celu jest wypracowanie wspólnie z zainteresowanymi stronami takich procedur przetargowych, w których zostanie wymuszona odpowiednia jakość produktów. Jakość zgodną z dobrą, profesjonalną praktyką kartograficzną zapewnić będzie można przede wszystkim przez kontrolę wykonawstwa i zachowania obowiązujących standardów w trakcie odbiorów prac kartograficznych a dotyczących zarówno bazy graficznej jak i opisowej baz danych oraz cyfrowych map topograficznych i tematycznych. Tradycyjnie odbyła się też dyskusja nad problemami wynikającymi z interpretacji praw autorskich, kierunkami edukacji kartografów oraz perspektywami rozwoju naszej dyscypliny. W konferencji uczestniczyło 85 osób. Dalsze informacje w sprawozdaniu z konferencji.

10. Udział w uroczystościach z okazji jubileuszy 90-lecia SGP, 10-lecia SKP, jubileuszy kartografów, między innymi 70-lecia urodzin prof. A. Ciołkosza.
11. Przyjęcie GeoInvent jako członka wspomagającego SKP. Przyjęto także... członków indywidualnych.
12. Prowadzenie strony www.gislab.ar.wroc.pl/SKP (www.polishcartography.pl)
13. Wydanie Biuletynu SKP nr 21-22 oraz 23. Numer 23 był głównie publikacją zawierającą streszczenia referatów III Konferencji Zawodowej.

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI ZARZĄDU GŁÓWNEGO STOWARZYSZENIA KARTOGRAFÓW POLSKICH w okresie od maja 2007 r. do kwietnia 2010 r.

W dniu 05. lipca. 2007 r. Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Fabrycznej we Wrocławiu, VI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego wpisał do Rejestru Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji oraz Publicznych ZOZ zmiany w Zarządzie SKP, dokonane w wyniku wyborów podczas IV Walnego Zgromadzenia Członków SKP.

SKŁAD ZARZĄDU GŁÓWNEGO SKP wybranego w czasie IV Walnego Zebrania 15 maja 2007r.

W dniu 15. maja 2007 r. Walne Zgromadzenie Członków SKP dokonało wyboru nowych władz Stowarzyszenia. Bezpośrednio po zakończeniu Walnego Zgromadzenia ukonstytuowały się Komisja Rewizyjna i Sąd Koleżeński. Następnego dnia nastąpiło ukonstytuowanie się Zarządu Głównego. Skład osobowy władz SKP i pełnione funkcje ich członków są następujące:

Zarząd Główny SKP:

Joanna Bac-Bronowicz	- przewodnicząca Zarządu Głównego
Jerzy Ostrowski	- zastępca przewodniczącej ds. merytorycznych
Jan Krupski	- zastępca przewodniczącej ds. organizacyjnych
Robert Pajkert	- sekretarz
Roman Janusiewicz	- skarbnik
Jacek Paślawski	- członek Zarządu
Jerzy Zieliński	- członek Zarządu

Komisja Rewizyjna SKP:

Bogdan Horodyski	- przewodniczący
Iwona Nakonieczna	- zastępca przewodniczącego
Michał Stankiewicz	- członek Komisji

Sąd Koleżeński:

Dariusz Dukaczewski	- przewodniczący
Krzysztof Owsianik	- zastępca przewodniczącego
Ewa Krzywicka-Blum	- członek Sądu

Statutowymi celami Stowarzyszenia są m.in. reprezentowanie interesów twórców i specjalistów czynnie wykonujących zawód kartografa w kraju i za granicą, ochrona zawodu oraz praw autorskich kartografów, podnoszenie poziomu wiedzy, kultury technicznej i kwalifikacji zawodowych członków Stowarzyszenia, popularyzacja w społeczeństwie zagadnień naukowych, technicznych i ekonomicznych z dziedziny kartografii, współdziałanie z właściwymi jednostkami administracji państwowej i samorządowej w zakresie kartografii oraz prowadzenie wymiany doświadczeń organizacyjnych i naukowo-technicznych z pokrewnymi organizacjami za granicą.

Działalność ta jest realizowana poprzez udział Zarządu i członków Stowarzyszenia w pracach nad prawnymi regulacjami spraw kartografii w Polsce wspólnie z Głównym Urzędem Geodezji i Kartografii, organizację konferencji, sympozjów i innych form wymiany informacji i poglądów na sprawy zawodu kartografa i stanu polskiej kartografii oraz publikowanie artykułów i wiadomości na temat jakości polskiej kartografii, ochrony praw twórców– kartografów itp.

REALIZACJA RAMOWEGO PROGRAMU PRACY

- Organizacja wystaw i konkursów kartograficznych
  - Konkurs „Mapa Roku” i konkurs „Dobra mapa turystyczna”, „Dobry atlas turystyczny”
  - „Dobry Przewodnik turystyczny”
  - Wystawy kartografii polskiej
- Zawodowe konferencje SKP
- Publikacje
- Współpraca z organizacjami i instytucjami
- Podnoszenie jakości produktów kartograficznych
  - Baza Danych Topograficznych
  - Mapy sozologiczne i hydrograficzne
- Zawodowe problemy kartografów
  - Uprawnienia zawodowe
  - Prawo autorskie
  - Kształcenie w zakresie kartografii w świetle aktualnych potrzeb
  - Kształcenie kartografów w świetle aktualnych potrzeb
  - Popularyzacja kartografii w mediach
- Inne działania nie ujęte w ramowym programie pracy, a wynikające z § 9 statutu Stowarzyszenia Kartografów Polskich (stanowiącego o sposobach realizacji celów stowarzyszenia).
- Sprawy członkowskie
  - Zebrania Zarządu Głównego SKP oraz otwarte spotkania ZG SKP z członkami i sympatykami Stowarzyszenia

- Wnioskowanie o przyznanie odznaki honorowej „Zasłużony dla geodezji i kartografii” członkom SKP
- Jubileusze
- Członkowie SKP, składki, finanse
-

Z ramowego programu pracy Zarządu Stowarzyszenia Kartografów Polskich w okresie od 05. 2007 r. do 04. 2010 r. zrealizowano zadania dotyczące następujących zagadnień:

ORGANIZACJA WYSTAW I KONKURSÓW KARTOGRAFICZNYCH

Konkurs „Mapa Roku” i konkurs „Dobra mapa turystyczna...”

W 2000 r. podczas konferencji "Kartografia polska u progu XXI wieku", której współorganizatorem było SKP, przeprowadzono pierwszy konkurs „Mapa Roku”. Zgłoszone do konkursu mapy i plany oceniane są przez uczestników konferencji i szkół kartograficznych na specjalnej karcie do głosowania. Wydawcy nagrodzonych prac otrzymują dyplomy, a publikacje, które zwyciężą w danej kategorii, otrzymują tytuł „Mapa Roku” lub „Atlas Roku” oraz plakietkę honorową. Na mapach i atlasach, które zostały wyróżnione w konkursie miejscami I-III, w odpowiednich kategoriach, wydawcy mają prawo umieszczać znaczek SKP z informacją o nagrodzie przez trzy lata po konkursie.

• Organizacja konkursów „Mapa Roku”

Ogłoszono 3 konkursy „Mapa Roku” w kategoriach: plan miasta, mapa turystyczna oraz ścienna mapa szkolna. W konkursie za rok 2007 wprowadzono nową kategorię „Inne mapy i atlasy”. Przeprowadzono 3 konkursy SKP z tego cyklu:

- **Mapa Roku 2006** – podczas II Zawodowej Konferencji Stowarzyszenia Kartografów Polskich w Polanicy-Zdroju
- **Mapa Roku 2007** – w czasie XVII Szkoły Kartograficznej w Krzyżowej
- **Mapa Roku 2008** – podczas III Zawodowej Konferencji SKP z cyklu „Zawód kartografa” w Dusznikach-Zdroju.

Zorganizowano imprezę towarzyszącą Międzynarodowym Targom Turystycznym Wrocław 2009, w dn. 6-8.02.2009 r. w postaci konkursu „Dobra mapa turystyczna”, „Dobry atlas turystyczny” „Dobry przewodnik turystyczny”. Nagrody ufundował Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego.

Wyniki konkursów są umieszczone na stronie internetowej SKP

Wystawa „Kartografia polska w latach 2007-2009”

Wystawa odbywała się równocześnie z ekspozycją konkursu „Mapa Roku 2008”, dlatego też na wystawie dorobku kartografii w wymienionym okresie nie skupiono się na kartografii turystycznej, pomimo iż stanowiła ona dominującą część publikacji. Pokazano więc – ze zbiorów własnych komisarzy wystawy Jana Krupskiego oraz udostępnionych przez Zbiory Kartograficzne Zakładu Kartografii Uniwersytetu Wrocławskiego i Zakładu Kartografii UMCS a także przez zaprzyjaźnione osoby – publikacje rzadsze i o charakterze naukowym.

ZAWODOWE KONFERENCJE SKP

III Zawodowa Konferencja SKP z cyklu „Zawód kartografa” odbyła się w dniach 14–17. października 2009 r. pod patronatem Głównego Geodety Kraju i Marszałka Województwa Dolnośląskiego. Konferencję zorganizowali: Stowarzyszenie Kartografów Polskich, Instytut Geografii i Rozwoju Regionalnego Uniwersytetu Wrocławskiego oraz Instytut Geodezji i Geo-

informatyki Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu. Przewodnim hasłem obrad połączonych z obchodami jubileuszu 10-lecia SKP i konkursem „Mapa Roku 2008” był *Stan i perspektywy zawodu kartografa w Polsce*.

Od czasu poprzedniej konferencji w 2006 r. zaszły istotne zmiany w działaniu Służby Geodezyjnej i Kartograficznej na polu kartografii numerycznej oraz nastąpił gwałtowny rozwój prywatnej działalności kartograficznej często utożsamiany z produkcją geoinformatyczną. Wiąże się z tym różne problemy natury prawnej i organizacyjnej oraz zmiany obowiązków i uprawnień pracowniczych. Tematem konferencji były sprawy dotyczące bezpośrednio zawodu kartografa i kartografii. Konferencja stanowiła szerokie forum, na którym zostały przedyskutowane żywotne problemy polskich kartografów oraz służyła nawiązaniu ściślejszej współpracy środowiska geoinformatycznego oraz wymianie poglądów. Konferencji towarzyszyła wystawa obrazująca dorobek naszej kartografii urzędowej i prywatnych firm wydawniczych w ostatnich trzech latach. Około siedemdziesięciu uczestników spotkania, głównie pracowników firm kartograficznych i geoinformacyjnych, ośrodków dokumentacji geodezyjnej i kartograficznej oraz nauczycieli akademickich, wysłuchało 27 referatów, uczestniczyło w żywych dyskusjach po większości wystąpień. Liczne głosy uczestników konferencji – oficjalne i kuluarowe – oraz „postkonferencyjne” oceniły konferencję jako bardzo udaną i pożyteczną, o zróżnicowanej i wielostronnej tematyce, wyraźnie odmiennie od innych spotkań kartografów. (por: sprawozdanie z III ZK SKP, oraz prezentacje z wystąpień na stronie internetowej SKP).

PUBLIKACJE

Z referatów wygłoszonych na II Konferencji Zawodowej SKP wybrano i opublikowano w „Acta Scientiarum Polonorum Geodesia et Descriptio Terrarum” (Geodezja i Kartografia), numery 6(2)2007 i 6(3)2007 następujące artykuły:

Janis Strauhmanis – *Państwowa i prywatna działalność kartograficzna na Łotwie.*

Miroslav Mikšovský – *Państwowa i prywatna działalność kartograficzna w Republice Czeskiej.*

Nikolay N. Komedchikov – *Prawo autorskie w kartografii w Rosji.*

Nikolay N. Komedchikov, Alexander Khropov – *Kartografia atlasowa w Rosji w latach 2002-2006.*

Joanna Bac-Bronowicz, Tomasz Berus, Paweł J. Kowalski, Robert Olszewski – *Opracowanie metodyki wizualizacji bazy danych VMap L2 w różnych środowiskach narzędziowych systemów informacji geograficznej.*

Maciej Rossa, Małgorzata Sikorska-Maykowska, Jacek Chełmiński – *Możliwości integracji baz MGŚP, VMap_L2+ i TBD w kontekście tworzenia danych referencyjnych dla krajowej infrastruktury danych przestrzennych.*

Dolores Asoyan, Elena Belonovskaya, Valeria Popova, Margarita Chernavskaya, Elena Beryoza – *Doświadczenia kompleksowego kartowania gór wysokich na przykładzie Kaukazu Wielkiego.*

José Jesús Reyes Nunez, László Zentai – *Obecna sytuacja kartografii na Węgrzech.*

Joanna Bac-Bronowicz, Arkadiusz Kołodziej, Paweł J. Kowalski, Robert Olszewski – *Opracowanie metod modyfikacji struktury bazy danych VMap L2.*

Elżbieta Bielecka, Dariusz Dukaczewski, Joanna Bac-Bronowicz – *Zakres informacyjny baz danych topograficznych w Europie.*

Biuletyn SKP

W okresie 2007–2010 r. wydano numery Biuletynu SKP od 19 do 24 (zamieszczono je także na stronie internetowej SKP). Biuletyn ma zmienną objętość – w tym okresie od 33 stron do ok. 70 w Biuletynie 23 – wydaniu konferencyjnym i jubileuszowym. Ogółem wydano 3 zeszyty, w tym 2 o podwójnej numeracji. Redaktorem Biuletynu od początku jest Jan Krupski a współpracują stale

Jerzy Ostrowski, Joanna Bac-Bronowicz i Roman Janusiewicz. Druk Biuletynu nr 19-20 był sponsorowany przez Eko-Graf, Wydawnictwo Kartograficzne z Wrocławia.

WSPÓLPRACA Z ORGANIZACJAMI I INSTYTUCJAMI

• WSPÓLPRACA Z ORGANIZACJAMI

Zespół Porozumiewawczy Oddziału Kartograficznego Polskiego Towarzystwa Geograficznego i Stowarzyszenia Kartografów Polskich

Zainicjowano powołanie Zespołu Porozumiewawczego Oddziału Kartograficznego Polskiego Towarzystwa Geograficznego (OK PTG) i Stowarzyszenia Kartografów Polskich, zorganizowano wspólne zebranie zarządów oraz uzgodniono i podpisano Regulamin Zespołu Porozumiewawczego OK PTG i SKP. (pełen tekst w sprawozdaniu w Polskim Przeglądzie Kartograficznym oraz na stronie internetowej www.polishcartography.pl).

Grupa Geoinformatyczna

Działając w „Grupie Geoinformatycznej” z krajowymi stowarzyszeniami i organizacjami, wspierającymi rozwój geoinformatyki: Klubem Teledetekcji Środowiska PTG, Komisją Geoinformatyki Polskiej Akademii Umiejętności, Polskim Towarzystwem Fotogrametrii i Teledetekcji, Polskim Towarzystwem Informacji Przestrzennej, Sekcją Kartografii Komitetu Geodezji Polskiej Akademii Nauk (KG PAN), Sekcją Geoinformatyki KG PAN, Sekcją Fotogrametrii i Teledetekcji KG PAN, SKP współorganizowało dwa Ogólnopolskie Sympozja Geoinformacyjne w Dobczycach (2007 r.) i w Krakowie (2008 r.). Uzgodniono też i przedstawiono opinie dotyczące całego środowiska w Głównym Urzędzie Geodezji i Kartografii, Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji itp. Rozpoczęto już przygotowania do organizacji VI Ogólnopolskiego Symposium Geoinformacyjnego, wspólnie z Sekcją Kartografii Komitetu Geodezji Polskiej Akademii Nauk, Akademią Górniczo-Hutniczą w Krakowie i Uniwersytetem Przyrodniczym we Wrocławiu (por.: komunikat 1 w tym Biuletynie oraz na stronie internetowej SKP).

Sekcja Kartografii Komitetu Geodezji PAN i Komisja Geoinformatyki PAU

Współpracowano przy redakcji „Słownika terminów kartograficznych” przygotowywanego przez Sekcję Kartografii Komitetu Geodezji Polskiej Akademii Nauk oraz Komisję Geoinformatyki Polskiej Akademii Umiejętności. W 2007 r. zorganizowano wspólne seminarium na temat tego słownika pod redakcją prof. A. Makowskiego oraz wydano publikację z referatami z seminarium, na którą Zarząd SKP uzyskał dofinansowanie z Komitetu Badań Naukowych.

Międzynarodowa Asocjacja Kartograficzna

W ramach prac zespołu do spraw współpracy z kartografami w środkowej i wschodniej Europie (przy Międzynarodowej Asocjacji Kartograficznej) nawiązano kontakty z firmami z tej części Europy oraz Azji. Działania SKP na rzecz międzynarodowej społeczności kartograficznej polegały głównie na propagowaniu działalności MAK wśród stowarzyszeń, instytucji i firm kartograficznych Europy Środkowej i Wschodniej, a także na zaangażowaniu SKP w afiliację firm kartograficznych polskich i zagranicznych przy MAK, co zostało trzykrotnie podkreślone w sprawozdaniu z poprzedniej kadencji komitetu wykonawczego MAK w 2007r Współpraca z Międzynarodową Asocjacją Kartograficzną (MAK) odbywała się także w zakresie pomocy przy organizacji (jako członek komitetu naukowego) symposium „Kartografia dla Środkowej i Wschodniej Europy” oraz III Międzynarodowej Konferencji „Kartografia i GIS”. SKP rozpropagowało te spotkania kartografów i rozesłało zaproszenia do współpracujących z SKP organizacjami kartograficz-

nymi: bułgarską, czeskimi, estońską, litewską, łotewską, rosyjskimi, słowacką, słoweńską, ukraińską, węgierską i in.

SKP współpracuje także z Międzynarodowym Handlowym Stowarzyszeniem Kartograficznym (IMTA).

Komitet Narodowy ds. MAK

Członkowie SKP uczestniczyli w zebraniach komitetu oraz zgłosili uwagi w 2009 i 2010 r. do tworzonego statutu komitetu poprzez Zespół Porozumiewawczy OK. PTG i SKP.

• WSPÓLPRACA Z INSTYTUCJAMI

W 2005 r. podpisano formalne porozumienie o współdziałaniu pomiędzy Głównym Geodetą Kraju a Stowarzyszeniem Kartografów Polskich. Porozumienie obejmuje współpracę w działaniach będących statutowymi celami stowarzyszenia, a w szczególności:

- we wdrażaniu osiągnięć naukowych i naukowo-technicznych w dziedzinie kartografii,
- w ochronie zawodu i praw autorskich w kartografii,
- w podnoszeniu poziomu wiedzy, kultury technicznej i kwalifikacji oraz kształtowaniu wysokiego poziomu etyki zawodowej,
- w popularyzacji w społeczeństwie zagadnień naukowych, technicznych i ekonomicznych z dziedziny kartografii oraz inicjowaniu, popieraniu i prowadzeniu wymiany doświadczeń organizacyjnych i naukowo-technicznych z pokrewnymi organizacjami za granicą.

W ramach porozumienia wykonano:

Opiniowanie aktów prawnych:

Współpracę związaną z opiniowaniem i proponowaniem zawartości aktów prawnych oraz innych dokumentów dotyczących kartografii prowadzono od 2000 r. Dotyczy ona m.in. rozporządzeń w sprawach: urzędowych baz danych i map topograficznych oraz tematycznych, prowadzenia Państwowego Zasobu Geodezyjnego i Kartograficznego (PZGiK), sposobu i trybu oddawania do PZGiK prac kartograficznych oraz inicjowania i kontynuowania działań nad zmianą prawa geodezyjnego i kartograficznego, głównie pod kątem:

- a) jego pełniejszej spójności z prawem autorskim,
- b) wydzielenia problematyki kartograficznej w odrębnym rozdziale,
- c) uprawnień zawodowych w zakresie 6 i 7,
- d) rozwiązania spornych kwestii zasobu geodezyjnego i kartograficznego,
- e) samorządu zawodowego.

2007 rok

Zgłoszono opinię do projektu nowelizacji rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 sierpnia 2000 r. w sprawie państwowego systemu odniesień przestrzennych (Dz. U. Nr 70, poz. 821), Projektu rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie wysokości opłat za czynności geodezyjne i kartograficzne oraz udzielanie informacji, a także za wykonywanie wyrysów i wypisów z operatu ewidencyjnego oraz projektów polskiej wersji norm ISO z serii 19100 (6 norm).

2008 rok

Zaopiniowano projekt rozporządzenia MSWiA w sprawie stażu adaptacyjnego i testu umiejętności w toku postępowania w sprawie o uznanie kwalifikacji do wykonywania zawodów regulowanych w dziedzinie geodezji i kartografii, Ustawy o infrastrukturze informacji przestrzennej i projekt rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie wysokości opłat za czynności geodezyjne i kartograficzne oraz udzielanie informacji, a także za wykonywanie wyrysów i wypisów z operatu ewidencyjnego oraz projektów polskiej wersji

norm ISO z serii 19100 (5 norm). Przedstawiono także stanowisko SKP, które z przedstawionych tytułów do ekspertyzy są atlasami, w związku ze zmianą podatku VAT od map i atlasów.

2009 rok

Zgłoszono opinię do projektu Ustawy o infrastrukturze informacji przestrzennej i oraz rozporządzeń do ustawy IIP w sprawie Państwowego Rejestru Nazw Geograficznych i Osnów Geodezyjnych. Przekazano także uwagi do projektu rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie upoważnienia organów do uznawania kwalifikacji w zawodach regulowanych oraz projektów polskiej wersji norm ISO z serii 19100 (3 normy).

2010 rok

Zaopiniowano projekt rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie baz danych zobrazowań lotniczych i satelitarnych oraz ortofotomapy i numerycznego modelu terenu oraz pozostałych rozporządzeń dotyczących infrastruktury informacji przestrzennej.

PODNOSENIE JAKOŚCI PRODUKTÓW KARTOGRAFICZNYCH

Zorganizowano w czasie III Zawodowej Konferencji SKP sesję pod hasłem „Jakość produktów kartograficznych” odnoszących się przede wszystkim do baz danych i kartografii cyfrowej, sesję o roli i zadaniach kartografii w świetle ustawy o infrastrukturze informacji przestrzennej oraz sesję pt.: Analiza przetargów dotyczących prac kartograficznych i GIS (por.: sprawozdanie z III ZK SKP, oraz prezentacje wystąpień na stronie internetowej SKP

BAZA DANYCH TOPOGRAFICZNYCH

Członkowie SKP uczestniczyli w opracowaniu projektów rozporządzeń do Dyrektywy INSPIRE, udział w dyskusjach i naradach w GUGiK na temat wydawania map topograficznych, projektowaniu i konstruowaniu Topograficznej Bazy Danych. Opinie głównie dotyczyły możliwości zachowania dotychczasowej wysokiej jakości mapy topograficznej w dostosowaniu do obecnie obowiązującej technologii numerycznej.

MAPY SOZOLOGICZNE I HYDROGRAFICZNE

Członkowie SKP brali udział w opracowaniu projektów rozporządzeń do Dyrektywy INSPIRE, na temat map tematycznych, dyskusjach i naradach w GUGiK na temat wydawania map tematycznych. Opinie głównie dotyczyły możliwości zachowania dotychczasowej wysokiej jakości map tematycznych w dostosowaniu do obecnie obowiązującej technologii numerycznej. Wydano opinię pisemną do projektu nowej instrukcji numerycznej wersji map sozologicznej i hydrograficznej.

ZAWODOWE PROBLEMY KARTOGRAFÓW

Zorganizowano w czasie III Zawodowej Konferencji SKP sesję pod hasłem „Zawodowe problemy kartografów” oraz sesję pod hasłem „Współczesna pozycja kartografii”, (por: sprawozdanie z III ZK SKP oraz prezentacje z wystąpień na stronie internetowej SKP).

• UPRAWNIENIA ZAWODOWE

Członkowie SKP brali udział w dyskusjach i naradach w GUGiK na temat uprawnień zawodowych w zakresie 6 „Redakcja map” z racji pełnionych funkcji w komisji kwalifikacyjnej ds. nadawania uprawnień zawodowych. Zgłoszono propozycję zmiany nazwy uprawnień zawodowych nr 6 na „Geograficzne Systemy Informacji i redakcja map”. Czynny uczestniczono w przygotowaniu kursów doszkalających do państwowego egzaminu na uprawnienia zawodowe w zakresie geodezji i kartografii nr 6 i 7 oraz w egzaminach w ramach Komisji Kwalifikacyjnej do spraw upraw-

nień zawodowych w dziedzinie geodezji i kartografii. Zostały przygotowane pytania do 7 egzaminów na uprawnienia zawodowe nr 6 „Redakcja Map” (Kraków, Warszawa) oraz wykłady na 3 kursy przygotowawcze z zagadnień dotyczących kartografii i przepisów związanych z uprawnieniami nr 6.

Inne działania w zakresie uprawnień zawodowych:

Prowadzono działania dla udostępnienia przez GUGiK listy osób posiadających uprawnienia nr 6 – przesłanie opinii prawnej dotyczącej możliwości udostępnienia. Bez posiadania informacji o osobach posiadających uprawnienia kartograficzne Stowarzyszenie Kartografów Polskich nie może spełniać swoich statutowych zadań. Jak dotąd wymieniane są pisma z GUGiK o zakresie ochrony danych osobowych i możliwościach udostępnienia. Głównym problemem jest łączna numeracja wszystkich uprawnień bez indeksowania zakresów.

• PRAWO AUTORSKIE

Zorganizowano sesję dotyczącą problemów prawa autorskiego w kartografii w ramach III Zawodowej Konferencji SKP (por.: sprawozdanie z III ZK SKP oraz prezentacje zamieszczone na stronie internetowej SKP). Ścisła współpraca z kancelariami prawnymi zajmującymi się prawem autorskim oraz udział w szkoleniach organizowanych na ten temat.

KSZTAŁCENIE W ZAKRESIE KARTOGRAFII W ŚWIETLE AKTUALNYCH POTRZEB

Wydawnictwa kartograficzne do użytku szkolnego

Współpracowano z GUGiK w sprawie nowego rozporządzenia Ministerstwa Edukacji Narodowej i Sportu z 2009 r. w sprawie recenzji dopuszczających mapy i atlasy do użytku szkolnego. Zaproponowano trzeciego recenzenta z listy GUGiK i z rekomendacji SKP – wysłano pismo w tej sprawie i dyskutowano pisemnie. Sprawa jeszcze nie została zakończona.

Wystosowano wspólnie z OK. PTG pismo do Ministerstwa Edukacji Narodowej w związku z art. 1 pkt. 23 lit. a i art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 19 marca 2009 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 56, poz. 458), na mocy którego Minister Edukacji Narodowej od dnia 8 czerwca 2009 r. zaprzestaje zalecania do użytku szkolnego środków dydaktycznych, w tym atlasów i map do nauczania przedmiotów: przyrody, historii i społeczeństwa oraz geografii i historii na poziomach gimnazjum i liceum, a także map do nauczania języków obcych. Środowisko kartografów polskich, reprezentowane przez profesorów wyższych uczelni, placówek PAN i instytutów resortowych oraz Oddział Kartograficzny Polskiego Towarzystwa Geograficznego i Stowarzyszenie Kartografów Polskich jednomyślnie wyraża swoje zaniepokojenie z powodu wprowadzonych rozwiązań.

• KSZTAŁCENIE KARTOGRAFÓW W ŚWIETLE AKTUALNYCH POTRZEB

Zapoznanie się z aktualnym stanem i potrzebami kartografii

Zorganizowano sesję w czasie III KZ SKP „Kształcenie kartografów w świetle aktualnych potrzeb” (por.: sprawozdanie z III ZK SKP, opublikowane w Biuletynie referaty oraz prezentacje z wystąpień na stronie internetowej SKP).

• POPULARYZACJA KARTOGRAFII W MEDIACH

- Jest prowadzona strona internetowa www.polishcartography.pl (www.gislab.ar.wroc.pl/SKP) z wiadomościami bieżącymi, kalendarzem imprez o tematyce kartograficznej oraz stronami poświęconymi kartografii w internecie.
- recenzje map są umieszczane na stronach internetowych

- artykuły w „Geodecie” o działalności SKP .
- sprawozdania w „Biuletynie Informacyjnym GGK”, „Geodecie”, „Polskim Przeglądzie Kartograficznym”, z organizowanych konferencji i sympozjów.

INNE DZIAŁANIA NIE UJĘTE W RAMOWYM PROGRAMIE PRACY, A WYNIKAJĄCE Z § 9 STATUTU STOWARZYSZENIA KARTOGRAFÓW POLSKICH (STANOWIĄCEGO O SPOSOBACH REALIZACJI CELÓW STOWARZYSZENIA).

- działania na rzecz podnoszenia jakości prac kartograficznych i wydawniczych – artykuły w gazetach, wystąpienia na temat jakości map.
- gromadzenie informacji o przebiegu przetargów na prace kartograficzne, odbiorów map, rozpraw sądowych o naruszenie prawa autorskiego w kartografii.
- współdziałanie z administracją państwową i samorządową, jednostkami gospodarczymi, społecznymi i samorządowymi w dziedzinach objętych działalnością SKP.

SPRAWY CZŁONKOWSKIE

• ZEBRANIA ZARZĄDU GŁÓWNEGO SKP ORAZ OTWARTE SPOTKANIA ZG SKP Z CZŁONKAMI I SYMPATYKAMI STOWARZYSZENIA

W okresie sprawozdawczym Zarząd Główny Stowarzyszenia Kartografów Polskich odbył ogółem 13 zebrań w tym: 4 w pełnym składzie i 9 roboczych w niepełnym składzie a oprócz tego 5 otwartych zebrań z członkami SKP i innymi osobami zainteresowanymi działalnością Stowarzyszenia. Otwarte zebrania zarządu odbywały się podczas konferencji kartograficznych i Szkół Kartograficznych.

Zebrania otwarte

- 2007 r. - XXXII Ogólnopolska Konferencja Kartograficzna w Nałęczowie.
- 2008 r. - Szkoła Kartograficzna w Krzyżowej
  - Ogólnopolska Konferencja Kartograficzna w Ustce
- 2009r. - Szkoła Kartograficzna w Legnicy
  - III Konferencja Zawodowa SKP

• WNIOSKOWANIE O PRZYZNANIE ODZNAKI HONOROWEJ „ZASŁUŻONY DLA GEODEZJI I KARTOGRAFII” CZŁONKOM SKP

Zgłoszono wnioski o wręczenie nieprzyznanych wcześniej, z powodów proceduralnych, odznak honorowych „Zasłużony dla Geodezji i Kartografii”. Jolanta Orlińska, Prezes GUGiK wręczyła odznaczenia: Joannie Bac-Bronowicz, Tadeuszowi Chrobakowi, Jerzemu Mościbrodzie i Mieczysławowi Sirko, w czasie seminarium "W stulecie wydania Atlasu geograficznego Eugeniusza Romera 1908-2008" w Bibliotece Narodowej w Warszawie. Z powodu ponad 2-letniego opóźnienia Henryk Górski otrzymał odznakę pośmiertnie.

• JUBILEUSZE

Jubileusz 10-lecia Stowarzyszeniu Kartografów Polskich.

Zorganizowano okolicznościową sesję podczas III Zawodowej Konferencji SKP – w referacie dr inż. Joanna Bac-Bronowicz przedstawiła 10-letni dorobek sukcesów i porażek Stowarzyszenia a następnie mgr Jerzy Ostrowski dokonał przeglądu tych dokonań opublikowanych w polskich czasopismach branżowych oraz wszystkich wydanych numerach Biuletynu SKP. Dr Jan Krupski podsumował wszystkie edycje Konkursów SKP „Mapa Roku” oraz udział SKP w innych wydarzeniach konkursowych.

Uczestniczono w uroczystościach z okazji jubileuszy kartografów, między innymi Ewy Krzywickiej-Blum, Jerzego Ostrowskiego, 55-lecia Katedry Kartografii Politechniki Warszawskiej (por. strona internetowa SKP). Przedstawiciel SKP brał udział w uroczystościach z okazji jubileuszy 90-lecia SGP i innych jubileuszy związanych z kartografią, między innymi 70-lecia urodzin prof. A. Ciołkosza.

• **CZŁONKOWIE SKP, SKŁADKI, FINANSE**

Baza adresowa i korespondencja seryjna członków SKP

Skompletowano adresową bazę członków SKP wraz z modułami automatycznego wysyłania korespondencji seryjnej tradycyjnej i pocztą elektroniczną. Głównym problemem w tym zakresie jest brak stałego przekazywania aktualnych danych przez członków SKP.

Przyjęcia nowych członków

W okresie sprawozdawczym przyjęto SHH, PPWK SA, ESRI Polska, GeoInvent, Small-GIS jako członków wspierających SKP. W składzie członków SKP przybyło 6 nowych osób. W roku 2008 zmarł mgr Henryk Górski. Obecnie Stowarzyszenie liczy 176 członków.

Stan konta bankowego

na 31.03.2010 - **9317,89 zł**

Składki członkowskie:

Niezmiennie od początku istnienia SKP wysokości składek członkowskich wynoszą:

normalna – 60 zł,

ulgowa 50% – 30 zł, (dla emerytów, studentów, doktorantów)

rodzinna – 60 zł za dwie osoby

Przewodnicząca Zarządu Głównego SKP

/-/ Dr inż. Joanna Bac-Bronowicz

W tym miejscu miało się znaleźć sprawozdanie Komisji Rewizyjnej, lecz nie zostało dostarczone przed oddaniem Biuletynu do druku. Sprawozdanie zostanie odczytane na V Walnym Zgromadzeniu Członków SKP w Zieleńcu, a opublikowane będzie w następnym numerze Biuletynu. Za ten brak bardzo przepraszamy.

SPRAWOZDANIE FINANSOWE
za okres IV kadencji Stowarzyszenia Kartografów Polskich
01.01.2007 r. – 31.12.2009 r.

Bilans otwarcia na 01.01.2007 r.

– środki finansowe na koncie bankowym:	6 987,23 zł
– w kasie	–1,00 zł

Rok 2007

przychody operacyjne: 11 420,48 zł, w tym:

– składki członkowskie	3 420,00 zł
– odsetki bankowe:.....	0,48 zł
– dotacja na prace dot. słownika kartograficznego.....	8 000,00 zł
koszty operacyjne: 10 897,67 zł, w tym:	
– mat. biurowe, telefony.....	1 823,82 zł
– usługi obce (wyk. bilansu, druk Biuletynu, inne).....	2 500,72 zł
– opłaty pocztowe	114,88 zł
– fundusz bezosobowy – słownik kartograficzny.....	6 000,00 zł
– usługi bankowe	227,00 zł
– podróże służbowe	141,25 zł
zysk z działalności	612,81 zł

stan środków finansowych na dzień 31.12.2007 r. i bilans otwarcia na dzień 01.01.2008 r.

– na koncie bankowym:.....	8 074,04 zł
– w kasie:.....	0,00 zł

Rok 2008

przychody operacyjne : 1000,44 zł, w tym:

– składki członkowskie	1 000,00 zł
– odsetki bankowe	0,44 zł
koszty operacyjne : 3 218,17 zł, w tym:	
– usługi obce (wykonanie bilansu, druk Biuletynu, usługi telef.)....	2 009,69 zł
– zużycie materiałów	469,98 zł
– usługi bankowe	197,00 zł
– opłaty	157,50 zł
– podróże służbowe	384,00 zł
strata z działalności	-2 217,73 zł

stan środków finansowych na dzień 31.12.2008 r. i bilans otwarcia na 01.01.2009 r.

– na koncie bankowym:.....	5 286,31 zł
– w kasie:	0,00 zł

Rok 2009

przychody operacyjne: 20 690,45 zł, w tym:

– dot. na obsługę III Konferencji Zawodowej	15 000,00 zł
– składki członkowskie w tym członkowie wspierający	4 690,00 zł
– opłata konferencyjna bezpośrednia	1 000,00 zł
– odsetki bankowe	0,45 zł
koszty operacyjne: 15 078,23 zł, w tym:	
– usługi obce (koszty dot. III Konferencji Zawodowej, druk Biuletynu, wykonanie bilansu, opłaty telefoniczne)	14 360,37 zł
– zużycie materiałów	230,86 zł
– usługi bankowe	206,00 zł
– opłaty	21,00 zł
– podróże służbowe	260,00 zł
zysk z działalności	5 612,22 zł

stan środków finansowych na dzień 31.12.2009 r. i bilans otwarcia na 01.01.2010 r.

– na koncie bankowym: ..... 10 898,53 zł
–w kasie: ..... 0,00 zł

stan środków finansowych na dzień 31.03.2010 r.
–na koncie bankowym: ..... 93 17,89 zł
–w kasie: ..... -88,90 zł

Sporządził:

Roman Janusiewicz
/-/ Skarbnik SKP

SPRAWY CZŁONKOWSKIE

LISTA CZŁONKÓW SKP Stan na dzień 10 kwietnia 2010 r.

Lp.	Nazwisko i imię	Nr ewidencyjny	Miejscowość
1.	Alexandrowicz Stanisław	1/99	Toruń
2.	Andrzejewska Maria	50/99	Warszawa
3.	Augustyniak Jacek	2/99	Warszawa
4.	Bac-Bronowicz Joanna	3/99	Wrocław
5.	Baranowski Marek	53/99	Warszawa
6.	Bemałowicz Joanna	115/2000	Warszawa
7.	Bilska Ewa	66/99	Warszawa
8.	Błędowski Jerzy	132/2000	Wrocław
9.	Borowicz Dorota	125/2000	Wrocław
10.	Brzóska Jolanta	81/99	Poznań
11.	Buczek Agnieszka	116/2000	Kraków
12.	Buczowski Krzysztof	139/2001	Warszawa
13.	Całka Henryka	87/2000	Warszawa
14.	Chelmiński Maciej	118/2000	Warszawa
15.	Chrobak Tadeusz	4/99	Kraków
16.	Cybulski Krzysztof	123/2000	Warszawa
17.	Czajka Witold	63/99	Zielona Góra
18.	Czajkowska Katarzyna	153/2002	Wrocław
19.	Czajkowska Małgorzata	156/2002	Warszawa
20.	Czarnecka Justyna	104/2000	Poznań
21.	Czemy Andrzej	54/99	Warszawa
22.	Derkowska Dorota	129/2000	Wrocław
23.	Dobrzyńska Danuta	107/2000	Poznań
24.	Duda Dorota	168/2005	Złocieniec
25.	Dukaczewski Dariusz	62/99	Warszawa
26.	Durajczyk-Starościak Ewa	145/2001	Wrocław
27.	Fagiewicz Katarzyna	79/99	Poznań
28.	Florek Elżbieta	133/2000	Słupsk
29.	Furdykoń Dariusz	158/2002	Lubań
30.	Galach Henryk	25/99	Warszawa
31.	Gawryszewski Andrzej	41/99	Warszawa
32.	Głażewski Andrzej	58/99	Warszawa

33.	Golba Radosław	175/2009	Toruń
34.	Golaski Janusz	33/99	Poznań
35.	Gotlib Dariusz	23/99	Warszawa
36.	Górski Jacek	131/2000	Olštyn
37.	Grzempowski Piotr	173/2006	Wrocław
38.	Horodyski Bogdan	70/99	Warszawa
39.	Iwaniak Adam	31/99	Wrocław
40.	Janczar Ewa	165/2004	Warszawa
41.	Jankowska Ewa	138/2001	Warszawa
42.	Jankowski Wojciech	83/2000	Warszawa
43.	Janusiewicz Roman	6/99	Wrocław
44.	Jaranowska Barbara	77/99	Warszawa
45.	Joński Sławomir	117/2000	Warszawa
46.	Kacprzak Maria	46/99	Warszawa
47.	Kaczyński Andrzej	22/99	Warszawa
48.	Kaj Leszek	126/2000	Wrocław
49.	Kalamucki Krzysztof	7/99	Lublin
50.	Kamiński Jarosław	93/2000	Poznań
51.	Kamiński Zdzisław	56/99	Poznań
52.	Kaprowski Wiesław	60/99	Warszawa
53.	Karpińska Justyna	160/2004	Warszawa
54.	Kistowski Mariusz	136/2000	Gdańsk
55.	Klimczak Halina	28/99	Wrocław
56.	Klimko Ryszard	8/99	Słupsk
57.	Kliniewski Tadeusz Z.	39/99	Warszawa
58.	Kociuba Dagmara	69/99	Lublin
59.	Kokociński Przemysław	101/2000	Poznań
60.	Kolaczyński Stanisław	29/99	Gdynia
61.	Konias Andrzej	113/2000	Słupsk
62.	Kopka Joanna	159/2002	Warszawa
63.	Koralewska Izabela	109/2000	Poznań
64.	Korycka-Skorupa Jolanta	37/99	Warszawa
65.	Koryzna Aleksandra	170/2006	Poznań
66.	Kościelska-Chmurko Małgorzata	73/99	Warszawa
67.	Kowalski Grzegorz	100/2000	Łódź
68.	Kowalski Henryk	51/99	Warszawa
69.	Kowalski Paweł Jan	59/99	Warszawa
70.	Kozieł Zenon	65/99	Toruń
71.	Krauze-Tomczyk Izabella	9/99	Warszawa
72.	Krupski Jan	10/99	Wrocław
73.	Krygier Eliza	176/2009	Poznań
74.	Krzywicka-Blum Ewa	11/99	Wrocław
75.	Kubiak Alina	179/2009	Sieradz
76.	Kurzeja Grzegorz	174/2009	Warszawa
77.	Kuzemko Marcin	92/2000	Poznań
78.	Kuźmiuk Elżbieta	114/2000	Warszawa
79.	Laskowski Jan	38/99	Warszawa
80.	Leonowicz Anna	140/2001	Warszawa
81.	Lubarska Agnieszka	127/2000	Kamień Pom.
82.	Ławniczak Radzym	78/99	Poznań
83.	Łopatto Janusz	85/2000	Warszawa
84.	Machowska Jolanta	47/99	Warszawa
85.	Maciach Andrzej	12/99	Warszawa
86.	Makowski Andrzej	13/99	Warszawa
87.	Malinowski Szymon Piotr	154/2002	Bielsko-Biała
88.	Mamet Hanna	97/2000	Poznań
89.	Marcinkowska Lidia	103/2000	Poznań
90.	Marmol Marcin	177/2009	Kraków

91.	Michalak Magdalena	102/2000	Poznań
92.	Michalski Adam	172/2006	Wrocław
93.	Mierkiewicz Marzena	169/2005	Poznań
94.	Mięgoć-Kowalska Beata	52/99	Warszawa
95.	Minorowicz Paweł	120/2000	Wrocław
96.	Momot Agnieszka	75/99	Warszawa
97.	Morawska Bogumiła	88/2000	Warszawa
98.	Mościbroda Jerzy	21/99	Lublin
99.	Najgrakowski Michał	35/99	Poznań
100.	Nakonieczna Iwona	144/2001	Wrocław
101.	Neytchev Pavel	61/99	Gdańsk
102.	Nowacki Tomasz	36/99	Warszawa
103.	Nowak-Ferdhus Elżbieta	82/2000	Wrocław
104.	Okonek Michał	34/99	Łódź
105.	Olczyk Mariusz	64/99	Warszawa
106.	Olszewski Robert	24/99	Warszawa
107.	Ostrowska Elżbieta	143/2001	Warszawa
108.	Ostrowski Jerzy	14/99	Warszawa
109.	Ostrowski Wiesław	40/99	Warszawa
110.	Owsianik Krzysztof	163/2004	Wrocław
111.	Pachniewicz Ewa	157/2002	Warszawa
112.	Pajkert Robert	146/2001	Wrocław
113.	Panasiuk Jan	15/99	Warszawa
114.	Parożyńska Beata	105/2000	Poznań
115.	Parzóch Joanna	164/2004	Wrocław
116.	Pasławski Jacek	30/99	Warszawa
117.	Pawlak Władysław	80/99	Wrocław
118.	Pelczar Maria	20/99	Gdańsk
119.	Pietrusiewicz Witold	150/2002	Warszawa
120.	Piotrowski Remigiusz	44/99	Warszawa
121.	Pitura Piotr	152/2002	Wrocław
122.	Pizoń Małgorzata	151/2002	Warszawa
123.	Poniży Lidia	76/99	Poznań
124.	Postek Stanisław	112/2000	Warszawa
125.	Prichacz Mateusz	86/2000	Wrocław
126.	Przyłuski Ludwik	67/99	Warszawa
127.	Pyka Krystian	147/2001	Kraków
128.	Romanowska Justyna	121/2000	Wrocław
129.	Roszczyńska Monika	162/2004	Wrocław
130.	Rutkowski Jan	42/99	Warszawa
131.	Rzadkowski Wojciech	55/99	Warszawa
132.	Rzepecki Janusz	108/2000	Poznań
133.	Rzędowski Jan	142/2001	Warszawa
134.	Sieradzka-Kasprzak Jolanta	72/99	Warszawa
135.	Sikorska Krystyna	48/99	Warszawa
136.	Sikorska-Maykowska Małgorzata	171/2006	Warszawa
137.	Sirko Mieczysław	32/99	Lublin
138.	Siwek Jerzy	68/99	Warszawa
139.	Siwicki Michał	49/99	Warszawa
140.	Skorek Monika	128/2000	Częstochowa
141.	Sokołowski Jerzy	166/2004	Kraków
142.	Spallek Waldemar	124/2000	Wrocław
143.	Stankiewicz Michał	16/99	Warszawa
144.	Stelmach Małgorzata	96/2000	Poznań
145.	Stępień Zofia	26/99	Warszawa
146.	Suchanecka Grażyna	94/2000	Poznań
147.	Suchanecki Paweł	95/2000	Poznań
148.	Sworowski Czesław	45/99	Warszawa

149.	Szaniawska Lucyna	43/99	Warszawa
150.	Szewczuk Janusz	17/99	Kraków
151.	Sztołcman Jacek	71/99	Warszawa
152.	Szynkiewicz Ewa	167/2005	Wrocław
153.	Ścisły Marek	122/2000	Wrocław
154.	Świdorski Grzegorz	137/2000	Łódź
155.	Talacha Jarosław	149/2002	Warszawa
156.	Tokarska Elżbieta	74/99	Warszawa
157.	Tomecki Janusz	90/2000	Białystok
158.	Tritt Małgorzata	98/2000	Poznań
159.	Trzmielewski Roman	119/2000	Kraków
160.	Trzos Justyna	178/2009	Łowicz
161.	Uciechowska-Henska Barbara	106/2000	Poznań
162.	Weintrit Adam	141/2001	Gdynia
163.	Werner Piotr	110/2000	Warszawa
164.	Werner Wiesława	89/2000	Wrocław
165.	Wieczorek Marzena	155/2002	Warszawa
166.	Wieliczko Przemysław	57/99	Poznań
167.	Wiśniewska Emilia	91/2000	Warszawa
168.	Wiśniowski Henryk	27/99	Katowice
169.	Witecki Marek	84/2000	Warszawa
170.	Wojtyśiak-Kotlarska Maria	161/2004	Warszawa
171.	Zalewski Wojciech	148/2002	Wrocław
172.	Zawiła-Niedźwiecki Tomasz	111/2000	Warszawa
173.	Zieliński Jerzy	99/2000	Katowice
174.	Ziółkowski Jan	135/2000	Gdańsk
175.	Żynda Stefan	18/99	Poznań
176.	Żyszkowska Wiesława	19/99	Wrocław

Stan osobowy SKP powiększył się o nowych członków, którzy zadeklarowali swój udział podczas III Zawodowej Konferencji SKP w Dusznikach-Zdroju, w październiku 2009 r. Są to: mgr inż. Eliza Krygier, mgr Alina Kubiak, mgr inż. Marcin Marmol oraz mgr Justyna Trzos. Witamy bardzo serdecznie w naszym gronie!

Podczas wspomnianej wcześniej konferencji zawodowej do grona członków wspierających dołączyły firmy: SmallGIS z Krakowa i GeoInvent SA z Warszawy. Poczujemy sobie członkostwo firm jako wyraz wspierania idei i działań SKP dla środowiska kartografów i „geomatyków” jak również liczymy na popularyzację Stowarzyszenia w firmach kartograficznych i geoinformacyjnych.

Stan opłacania składek członkowskich jest bardzo zły, dlatego też w związku z najbliższym V Walnym Zgromadzeniem Członków SKP rozesłano do członków imienne informacje dotyczące samego Zgromadzenia oraz indywidualnego stanu opłacenia składek członkowskich. Dołączono również kartę aktualizacji danych. W odpowiedzi otrzymaliśmy tylko 31 potwierdzeń otrzymania wiadomości i 6 kart aktualizacji danych osobowych. Zwroty listów elektronicznych (5) były zastępowane tradycyjnym listem – tą drogą jak dotychczas, otrzymaliśmy tylko 1 zwrot. Z rejestru opłat składkowych wynika, że do 2009 r. 48 osób nie opłaciło żadnej składki. Z drugiej strony – komplet opłaconych składek do tegoż roku mają 22 osoby (a dodatkowo 3 osoby – do roku 2008). Porównaliśmy też listę członków Oddziału Kartograficznego PTG z naszą listą – członkami w obu organizacjach są 44 osoby (na 60 wszystkich członków OK. PTG). Nie wiadomo nam jaki jest stan opłacenia składek w Oddziale Kartograficznym, ale kolejne porównanie ujawniło, że spośród „wspólnych” członków 21 ma uregulowane wszystkie składki w SKP do 2009 roku. Trzeba jednak dodać, że wśród tych osób jest 7 członków we władzach Stowarzyszenia (Zarząd, Komisja Rewizyjna i Sąd Koleżeński), którym nie wypada mieć zaległości składkowych oraz 8 osób zwolnionych z opłacania składek (wiek powyżej 70 lat). Można zaryzykować wniosek, że „podwójne

obywatelstwo” może mieć pewien wpływ na poziom opłacania składek w SKP. Delikatnie więc przypominamy naszym członkom, że opłacanie składek jest statutowym obowiązkiem każdego członka, stosownie do „Regulaminu składek członkowskich”. Tradycyjnie już podajemy także numer konta bankowego SKP:

Stowarzyszenie Kartografów Polskich we Wrocławiu

50 1020 5242 0000 2102 0129 2234

Przedstawiamy naszym nowych członków wspierających:

www.geoinvent.com.pl

Firma **GeoInvent Sp. z o.o.** powstała na początku roku 2008, ale jej korzenie wywodzą się z najbardziej znanego polskiego wydawnictwa kartograficznego - firmy PPWK, posiadającej ponad 80-letnie doświadczenie w produkcji map, atlasów i przewodników. W roku 1991 PPWK została sprywatyzowana, a w roku 2001 założyła spółkę PPWK Inwestycje, której zadaniem było wprowadzanie nowoczesnych technologii do budowy baz danych geograficznych. Po krótkim czasie PPWK Inwestycje zmieniła nazwę na PPWK GeoInvent i wkrótce została kupiona przez korporację Tele Atlas, specjalizującą się w pozyskiwaniu danych geograficznych dla systemów nawigacji samochodowej. W związku z wąskim polem działania firmy, zespół Wydziału Teledetekcji i Projektów Specjalnych zdecydował się opuścić Tele Atlas i w maju 2008 r. założył firmę pod nazwą GeoInvent Sp. z o.o. mającą na celu kontynuację działań w zakresie IT z wykorzystaniem najnowocześniejszych narzędzi do pozyskiwania, przetwarzania i analizy danych geograficznych.

Zespół

GeoInvent dba o zapewnienie swojemu zespołowi nie tylko pracy, ale także możliwości rozwoju kariery, ponieważ tylko dzięki inicjatywie i zaangażowaniu pracowników klienci firmy mogą otrzymać produkty najwyższej jakości. Zespół stanowią w większości młodzi ludzie którym grupa bardziej doświadczonych pracowników służy radą i pomocą. Wszyscy pracownicy Spółki są absolwentami wyższych uczelni. Tworzą profesjonalny, dobrze wyszkolony zespół zdobywający doświadczenie podczas realizacji nowych, ciekawych projektów GIS. Niektórzy z nich brali udział w realizacji projektów zagranicznych, między innymi w Iraku, Libii i Kuwejcie przy tworzeniu map topograficznych, jak również miejskich map zasadniczych z pomiarem sieci urządzeń inżynierskich. Pracownicy wykorzystują swoją wiedzę, wizję i determinację do tworzenia najbardziej zaawansowanych produktów i usług, co jest kluczem do sukcesu firmy.

Usługi

GeoInvent opierając się na nowych technologiach i innowacyjnych rozwiązaniach, oferuje usługi i produkty w obszarze GIS, takie jak:

- projektowanie i tworzenie baz danych geoprzestrzennych w tym Bazy Danych Obiektów Topograficznych,
- inwentaryzacja dróg i ulic w przestrzeni 3D,
- tworzenie trójwymiarowych modeli miast w oparciu o lotniczy skaniny laserowy i ortofotomape,

- tworzenie Numerycznych Modeli Terenu i Numerycznych Modeli Powierzchni,
- opracowanie ortofotomapy na podstawie zdjęć lotniczych i satelitarnych,
- analizy danych geograficznych przy użyciu aplikacji do eksploracji danych oraz specjalistycznego oprogramowania do analizy obrazów – ENVI,
- analizy stanu zdrowotnego lasów,
- tropienie źródeł zanieczyszczenia środowiska i ich analiza,
- ocena zasięgu i wielkości szkód powstałych w wyniku klęsk żywiołowych,
- konsultacje i szkolenia z zakresu w/w usług i innych podobnych zastosowań z zakresu GIS.

Kontakt: ul. Arabska 9, 03-977 Warszawa (adres biura)

Tel/Fax: (+48 22) 511 1589/511 1590

Email: geoinvent@geoinvent.com.pl

Robert Rutkowski (Warszawa)

SmallGIS zawdzięcza swój rozwój i rosnącą pozycję rynkową realizacji rzadkiej w świecie współczesnego biznesu zasady „prawość ponad zysk” zarówno w relacjach z klientami jak i wewnątrz firmy. Uczciwość, sumiennosc w realizacji usług oraz zasady „fair play” budują zaufanie i grono stałych zleceniodawców oraz mocne relacje z firmami partnerskimi. Od początku działalności w roku 2002 trwałość i wartość oferty znacząco wzrasta.

Firma jest producentem specjalistycznego oprogramowania GIS opartego głównie o technologię ESRI. Realizuje projekty w działające na platformie Desktop, Server i Mobile w różnej skali od pojedynczych stanowisk po systemy klasy enterprise. Proponowane rozwiązania łączą wydawało by się sprzeczne cele: wysoką specjalizację branżową i szerokie możliwości zastosowania, uniwersalność użytkową i ergonomię pracy, wysoką wydajność i relatywnie niską cenę. Poprzez zastosowanie modułowości możliwe jest szybkie budowanie dużych systemów informatycznych z istniejących komponentów. Cechą wszystkich produktów jest ich oryginalność, plastyczność i rozwojowość. Systemy SmallGIS zapewniają sprawne zarządzanie danymi przestrzennymi z zakresu leśnictwa, ochrony przyrody, kolekcji dendrologicznych i florystycznych, ewidencji gruntów i budynków, topograficznej bazy danych. W ofercie znajdują Państwo linie produkcyjne dla Leśnej Mapy Numerycznej, Topograficznej Bazy Danych, Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego.

Od 2010 SmallGIS jest partnerem WorldView Global Alliance (wspólnej inicjatywie DigitalGlobe i European/Middle East Space Imaging) i jako autoryzowany dystrybutor dostarcza na rynek polski zobrazowania satelitarne z sensorów QuickBird, WorldView-1, WorldView-2, zarówno dla nowych kolekcji jak i z zasobów archiwalnych.

Firma prowadzi działalność szkoleniowo-konsultingową z zakresu technologii GIS w środowisku ESRI. Konstrukcja kursów na pierwszym miejscu stawia komfort zdobywania wiedzy i kształtowania umiejętności kursanta. Obejmuje to zarówno warunki techniczne, psychologiczne jak i socjalne. Kursy pomimo wysokiego profesjonalizmu merytorycznego odbywają się z bezstresowej i nierygorystycznej formule, a sposób prowadzenia szkolenia uwzględnia mechanizmy chłonności umysłu, możliwości koncentracji i zapamiętywania. Każdy kursant bez względu na poziom wiedzy początkowej uzyskuje rozwiązanie nurtujących go problemów technologicznych i merytorycznych, dzięki temu po kursie startuje z nowym poziomem świadomości technologii GIS, umożliwiającym dalsze, samodzielne kształtowanie własnej kariery w tym zakresie. Grupy są

optymalne liczebnie tak, aby czas instruktora dla każdej z osób szkolonych był wystarczający do rozwiązania indywidualnych problemów i niejasności. Kursy posiadają własny program, jednak jest on szeroko modyfikowany bieżącymi zagadnieniami podnoszonymi przez kursantów. To najbardziej jest doceniane przez uczestników kursów. Każdy wynosi jakąś korzyść dla siebie z kursu, każdy dopasuje treść kursu do własnego sposobu postrzegania zagadnienia.

Warsztaty organizowane są w Krakowie oraz w placówce SmallGIS w Bieszczady (w okolicach Komańczy) lub wyjazdowo w siedzibie Zamawiającego.

Od 2008 roku SmallGIS jest autoryzowanym biznes partnerem firmy ESRI.

W ramach firmy prowadzony jest portal społecznościowy GIS-NET (www.gis-net.pl), na łamach którego publikowanych jest wiele ciekawych informacji branżowych.

Antoni Łabaj (Kraków)

KRÓTKA INFORMACJA O GRUPIE KAPITAŁOWEJ PPWK (OBECNIE: MIT MOBILE INTERNET TECHNOLOGY S.A.)

W ciągu ostatnich kilku lat PPWK S.A. koncentrowało się na budowaniu holdingu telekomunikacyjnego poprzez zakup spółek już funkcjonujących na tym rynku. Jednak nie wszystkie decyzje inwestycyjne przyniosły spodziewane korzyści, co szybko zaowocowało znacznym deficytem finansowym. Nie bez znaczenia były również niepowodzenia we wprowadzaniu na rynek nawigacji samochodowej pod marką Navigo. Ale to co najbardziej zaważyło na dalszym losie spółki, to fakt wyraźnego systematycznego oddzielania segmentu kartografii tradycyjnej (papierowej) od kartografii cyfrowej. Zlekceważono wykorzystywaną w spółce synergii pomiędzy oboma biznesami i wypracowaną w ostatnich latach nowoczesną linię technologiczną opartą na własnej bazie danych GIS, z możliwością pozyskiwania z niej danych do wszelkiego rodzaju publikacji kartograficznych, bez względu na sposób udostępniania. Na przełomie lat 2008 i 2009 podjęto pierwsze kroki ograniczające część wydawniczą – wstrzymano wszelkie inwestycje, zredukowano część personelu etatowego w dziale redakcji, sprzedaży, praktycznie zlikwidowano dział marketingu, nie zatwierdzono żadnego planu wydawniczego na 2009 rok.

Zamknięto tworzony od połowy 2007 roku dział, którego celem miało być poszerzenie oferty kartograficznej o książki podróżnicze, popularnonaukowe, poradniki i albumy z dziedziny geografii i historii, mimo pozyskania bardzo dobrych specjalistów z tego zakresu i pomyslnych prognoz rynkowych dla tego projektu. Wstrzymano też całkowicie prace nad kolejnymi przewodnikami turystycznymi, zarówno własnymi, jak i licencyjnymi. Zarząd, wraz z odelegowanym do koordynacji prac w części wydawniczej sekretarzem Rady Nadzorczej, podejmował doraźne decyzje i wydawnicze i personalne, obliczone jedynie na oszczędność i redukcję kosztów, bez długofalowego planowania.

W drugim kwartale 2009 r. akcjonariuszem większościowym PPWK S.A. została inna spółka giełdowa MNI S.A., która przejęła faktyczną kontrolę nad holdingiem. MNI SA jest spółką notowaną na warszawskiej Giełdzie Papierów Wartościowych. W jej skład wchodzi firmy działające w branży medialnej (jest właścicielem stacji telewizyjnej Telewizja Interaktywna iTV oraz witryn internetowych), w dziedzinie zaawansowanych usług dodanych do telefonii komórkowej (serwisy informacyjne, rozrywkowe, ezoteryczne, usługi interaktywne, gry, quizy, mikropłatności), w telekomunikacji oraz turystyce. MNI S.A. dokonało tzw. wrogiego przejęcia, którego celem było dokonanie fuzji ze spółkami należącymi do PPWK S.A. a działającymi w podobnym zakresie, jak m.in. EL2 sp. z o.o.

Szybko nastąpiły zmiany w Zarządzie i Radzie Nadzorczej, lecz niestety, nowy zarząd od początku nie widział większego sensu w dalszym rozwoju segmentu wydawniczego. Brak chęci zrozumienia tego biznesu, niewiara w możliwości jego rozwoju oraz wyraźna niechęć do współpracy z redakcją i skorzystania z jej doświadczenia od początku nie rokowały najlepiej tej części firmy. Prawie zupełnie zostały zerwane procedury współpracy między działami redakcji i baz danych. Oba biznesy zostały całkowicie rozdzielone na dwie niezależne firmy – Navigo sp. z o.o. i Polskie Przedsiębiorstwo Wydawnictw Kartograficznych sp. z o.o., stając się spółkami-córkami, tj. w pełni zależnymi od Polskiego Przedsiębiorstwa Wydawnictw Kartograficznych im. Eugeniusza Romera S.A.

Aktu przeniesienia części wydawniczej do z PPWK S.A. do PPWK sp. z o.o. dokonano w sierpniu 2009 r. Działalność wydawnicza została wydzielona do osobnej spółki jako zorganizowane przedsiębiorstwo w celu jej sprzedaży. Po krótkim czasie wręczono wypowiedzenia wszystkim redaktorom i przedstawicielom handlowym. Rozpoczęto oficjalne negocjacje z podmiotami zainteresowanymi kupnem części wydawniczej. Sprzedaży PPWK sp. z o.o. dokonano 31 grudnia 2009 r. nie podając żadnych szczegółów na temat nabywcy i warunków transakcji. Po publikacji w *Pulsie Biznesu* z dnia 2 kwietnia 2010 okazało się, że nabywcą PPWK Sp. z o.o. była zarejestrowana na Cyprze firma Sunnytop Investments. Według zapewnień obecnego Prezesa PPWK sp. z o.o. firma będzie nadal prowadziła działalność kartograficzną.

Pod koniec 2009 roku podjęto również decyzję o zmianie dotychczasowej nazwy całego holdingu Polskie Przedsiębiorstwo Wydawnictw Kartograficznych im. Eugeniusza Romera S.A. na „MIT Mobile Internet Technology SA.” Rejestracja nowej nazwy nastąpiła z dniem 1. lutego 2010 roku.

Michał Starzewski (Warszawa)

Jacek Pasławski
Katedra Kartografii
Uniwersytet Warszawski

O EWOLUCJI KARTOGRAFII. REFLEKSJA OKOLICZNOŚCIOWA Z OKAZJI 70-LECIA URODZIN PROF. DR HAB. ANDRZEJA JANA CIOLKOSZA

Jubileusz jest okazją do spojrzenia wstecz, do refleksji nad przeszłością, do przedstawienia drogi naukowej Jubilata. W poprzednich wystąpieniach była mowa o zasługach i osiągnięciach Jubilata w zakresie teledetekcji, ale ma on również znaczące zasługi na polu kartograficznym.

Spójrzmy zatem wstecz na początki naszej dziedziny, nazywanej dzisiaj – moim zdaniem bardzo niefortunnie – kartografią. Geografowie w swoich wykładach nierzadko przywołują dzieło Ptolemeusza *Geographiké hyphégesis*, widząc w nim początki nauki geograficznej. A przecież *Geografia* to podręcznik opracowania map! Dwie księgi to opis odwzorowań kartograficznych opartych na geometrii kuli a pozostałe to zestawienie około 6500 nazw obiektów i ich współrzędnych geograficznych umieszczonych na 26 mapach nazywanych później regionalnymi i dwu mapach świata, składających się na ową geografie. Los sprawił, że ten termin został „przejęty” przez znaną nam doskonale naukę, którą prof. J. Barbag określał jako „powierzchnową naukę o powierzchni Ziemi”. W rezultacie redagowanie map jako umiejętność i pewna wiedza została sierotą – bo bez nazwy ma niemal 17 wieków.

Przez ten czas mapy były opracowywane, bo były potrzebne. Dzisiaj możemy powiedzieć, że mapy typu OT pełniły w średniowieczu funkcję map ogólnogeograficznych. Portolany to nieodzowna pomoc żeglarzy w epoce wielkich odkryć geograficznych. Mapy, będące dzisiaj obrazem nie tylko poznania świata, ale również i rozwoju naszej dyscypliny, były opracowywane, gdyż pełniły ważną funkcję „przewodnika” po mało znanych obszarach Ziemi oraz funkcję informacyjną. Wobec wzrastających potrzeb i gromadzenia wiedzy pojawiają się mapy, dziś nazywane tematycznym: mapy odchylenia magnetycznego, prądów morskich, ale również dotyczące zagadnień społecznych i gospodarczych. W XVIII-wiecznym Amsterdamie zarejestrowano kilkunastu wydawców map, ale ani jednej szkoły uczącej tej umiejętności. Efemerydą była „Geographische Kunstschule” w Poczdamie

(1839-1838) przygotowująca rytowników dla zakładów gotajskich, gdzie wydano w tym czasie fizyczno-geograficzny atlas Berghausa.

Nowy termin „kartografia” pojawia się w latach 30-tych XIX wieku i bardzo szybko zostaje przyswojony przez wykonujących mapy. Kartografia staje się dziedziną „zajmującą się” mapami, ale dopiero w połowie XX wieku spełnia warunki nauki normalnej lub inaczej instytucjonalnej. To ważne pojęcie z zakresu historii nauki objaśnił i zanalizował T. Kuhn w *Strukturze rewolucji naukowych*¹. W ogólnym zarysie nauka instytucjonalna może powstać wówczas, gdy wyraźnie zarysowują się określone problemy badawcze i gdy istnieje grupa uczonych chcących je rozwiązać.

Przejawem wyłaniania się nauki instytucjonalnej/normalnej jest powstanie zakładów, katedr, czyli instytucji, których celem staje się właśnie rozwiązywanie problemów nowej dziedziny. Ponadto powstają czasopisma poświęcone wymianie myśli z danej dziedziny, powstaje możliwość kształcenia specjalistów w danej dziedzinie, wreszcie tworzone są organizacje krajowe i międzynarodowe.

Te warunki – co może być zaskoczeniem – kartografia, której celem jest formułowanie teoretycznych i praktycznych podstaw opracowania i wykorzystania map, spełniła dopiero w połowie ubiegłego wieku. Oczywiście można przywoływać zdarzenia wcześniejsze: artykuł E. v. Sydowa o rafałach kartografii (1866), *Kartenwissenschaft* M. Eckerta w dwóch tomach (1921, 1925), powstanie katedr na uniwersytetach leningradzkim i moskiewskim w latach trzydziestych XX wieku, wreszcie romerowski „Przegląd Kartograficzny” (1923–1934). Na studiach geograficznych prowadzonych przed wojną na naszych uniwersytetach prowadzone były wykłady z kartografii, można było pisać prace magisterskie z historii map, ale nie było specjalizacji kartograficznej. Zauważmy również, że WIG wiedeński i warszawski były z nazwy instytucjami geograficznymi – nie kartograficznymi. Powstałe zaraz po II wojnie światowej dzisiejszy IGiK oraz GUGiK zostały wówczas nazwane „Geodezyjny Instytut Naukowo-Badawczy” oraz „Główny Urząd Pomiarów Kraju”.

Instytucjonalnie kartografia kształtuje się w latach pięćdziesiątych i sześćdziesiątych ubiegłego stulecia, co uzasadnił J.A. Wolter² w swej pracy doktorskiej. Zgodnie z poglądem autora *Struktury rewolucji naukowych* przeprowadził on analizę działalności kartografów, powstanie towarzystw naukowych i czasopism. Np. w 1955 roku istniało 6 stowarzyszeń kartografów a kilkanaście lat później było ich około 30; w 1955 roku zaledwie cztery czasopisma poświęcone były kartografii a w połowie lat 70-tych ponad 30. „Kartographische Nachrichten” zaczęły się ukazywać w 1950 roku, „Polski Przegląd Kartograficzny” reaktywowano w 1969, „American Cartographer” zaczął się ukazywać w 1974 roku. W 1959 roku powołano Międzynarodową Asocjację Kartograficzną, do której Polska przystąpiła w 1964 r. Dodajmy, że Katedra Kartografii Uniwersytetu Warszawskiego została powołana w 1950 roku, na Uniwersytecie Wrocławskim – w 1952, a na Uniwersytecie lubelskim (UMCS) w 1964 roku.

Działalność organizacyjna byłaby niemożliwa, gdyby nie pojawiły się koncepcje teoretyczne aspirujące do roli podstaw teoretycznych naszej dziedziny oraz będące uzasadnieniem, iż kartografia jest dziedziną akademicką. Dziś to już osobny silny nurt badań kartograficznych. Wymieńmy za W. Ostrowskim³ (s. 10) trzy główne koncepcje teoretyczne:

- „koncepcja komunikacyjna, w której mapa rozpatrywana jest jako element kartograficznego przekazu informacji
- koncepcja modelowo-poznawcza, według której przedmiotem badań kartografii jest przede wszystkim proces poznania przestrzennych aspektów rzeczywistości za pomocą map
- koncepcja semiotyki kartograficznej, w której mapa traktowana jest jako system znakowy lub jako specyficzny język”.

W tym ciągu zdarzeń lat pięćdziesiątych i sześćdziesiątych należy przypomnieć rok 1962, kiedy to Jubilat – prof. dr hab. A. Ciołkosz – kończy studia uniwersyteckie w Lublinie przygotowując pracę magisterską pod kierunkiem prof. F. Uhorczaka. Wprawdzie Profesor był wówczas kierownikiem Katedry Geografii Ekonomicznej (Katedra Kartografii powstała dwa lata później), ale mapa była już od dawna w centrum jego zainteresowań. Z pewnością wiedzę o mapie, jej właściwościach

i możliwościach wykorzystania, przekazywał swoim studentom. Sądzę, że ówczesni absolwenci geografii z Katedry prof. Uhorczaka – jak nikt inny – byli przygotowani do wykonywania i korzystania z map, choć tematy prac magisterskich dotyczyły w większości geografii ekonomicznej. Otrzymał on z pewnością rzetelne podstawy kartografii, co procentowało w karierze naukowej Jubilata. Po studiach przenosi się na Uniwersytet Warszawski, gdzie poświęca się fotointerpretacji. W 1971 roku rozpoczyna pracę w Instytucie Geodezji i Kartografii, zachowując część etatu w uniwersyteckiej Katedrze Kartografii, gdzie prowadzi zajęcia z fotointerpretacji przez ponad 20 lat – od 1971 do 1993 roku.

W działalności Jubilata na polu kartografii można wyodrębnić kilka nurtów. Pierwszym, co jest naturalne dla osób zajmujących się fotointerpretacją, jest opracowywanie map. Dzięki pracy Jubilata już w 1980 roku ukazała się ścienna mapa Polski użytkowania ziemi w skali 1:500 000, wydana przez PPWK. Ukazywała ona możliwości, jakie w zakresie użycia ziemi dają zdjęcia satelitarne. Po raz pierwszy w tej skali wyróżniono gospodarkę wielkoprzestrzenną i rozróznilo rodzaje lasów. Pięć lat później ukazuje się 4-arkuszowa mapa Polski w skali 1:750 000 opracowana wspólnie z kolegami z Katedry Kartografii: dr G. Bonatowskim i dr B. Horodyskim. Niewątpliwie prof. A. Ciołkosz stał się specjalistą w zakresie obrazów użytkowania ziemi, a szczególnie programu Unii Europejskiej CORINE Land Cover. Trudno wymieniać wszystkie opracowania, gdyż w większości były to prace wykonywane na zlecenie różnych instytucji a mapy były przygotowywane w niewielu egzemplarzach. Poza mapami użycia ziemi w różnych skalach i o różnej szczegółowości należy wymieniać mapy powodzi, uszkodzeń lasu, rolniczej przestrzeni produkcyjnej, zmian środowiska w obszarach o szczególnym nasileniu antropopresji. Mapy te znane są specjalistom, ale z opracowań ogólnie dostępnych trzeba przypomnieć dwie plansze w narodowym Atlasie Rzeczypospolitej Polskiej (Polska 1:1 500 000 oraz 9 przykładów skali 1:200 000) opracowane wspólnie z dr M. Baranowskim.

Z działalnością kartograficzną Jubilata ściśle wiązą się publikacje naukowe. Jak podaje J. Ostrowski (2009), prof. A. Ciołkosz jest autorem ponad 100 publikacji kartograficznych, w znacznej mierze ukazujących się w materiałach macierzystego Instytutu Geodezji i Kartografii oraz na łamach „Polskiego Przeglądu Kartograficznego”. Już w pierwszym tomie reaktywowanego w 1969 roku „Przeglądu” ukazał się artykuł (wspólnie z J. Miszałskim) o barwach na mapach krajozobrazowych a barwach na zdjęciach satelitarnych wykonanych w 1965 roku przez kosmo-nautów amerykańskich. Dzięki artykułom Profesora i współautorów kartografowie – czytelnicy „Przeglądu” mogą śledzić postępy prac nad unijnym programem CORINE. Jest to już 13 artykułów, a ostatni przygotowany wspólnie z E. Bielecką znajduje się właśnie w druku. Ponadto Jubilat przygotował ponad 30 sprawozdań, a od 1982 roku, czyli od 27 lat jest aktywnym członkiem Rady Redakcyjnej „Przeglądu”. Wśród ostatnich publikacji Profesora szczególne miejsce – jak sądzą – zajmują opracowania przygotowane w ostatni czasie: Omówienie stanu i perspektyw rozwoju polskiej kartografii w Raporcie Komitetu Nauk Geograficznych PAN oraz dwa rozdziały w obszernej *Historii Geografii Polskiej*, opublikowanej przez wydawnictwo PWN w 2008 roku. Jubilat, wspólnie z J. Ostrowskim, przygotował historię kartografii polskiej poczynając od map B. Wapowskiego a na współczesności kończąc. W zakończeniu czytamy: „kartografia z teledetekcją [...] stały się obecnie częścią wiedzy pretendującej do miana samodzielnej dyscypliny naukowej, mianowicie geoinformatyki, której podstawę stanowią systemy informacji przestrzennej” (A. Ciołkosz, J. Ostrowski 2008, s. 279)⁴.

Drugi rozdział we wspomnianej książce to „Międzynarodowa Asocjacja Kartograficzna i udział Polaków w jej działalności”. Tym razem to los sprawił, że Profesor, a wówczas docent, zaangażował się – jakże owocnie – w działalność MAK. Jesienią 1977 roku po niespodziewanej śmierci prof. L. Ratajskiego, pełniącego funkcję wiceprezydenta MAK, na jego miejsce został desygnowany, decyzją władz zwierzchnich, docent A. Ciołkosz. Decyzja ta została niejako potwierdzona w wyniku tajnego głosowania podczas Walnego Zgromadzenia MAK w Tokio, gdy nasz Jubilat został wybrany wiceprezydentem Asocjacji na kadencję 1980–1984. Nie była to funkcja tylko tytułarna czy grzecznościowa, gdyż znacznie wcześniej, bo jeszcze w 1977 roku, prof. L. Ratajski złożył deklarację

zorganizowania w Warszawie latem 1982 roku kolejnej, jedenastej konferencji MAK. Komitet Organizacyjny pracował pod kierunkiem prof. B. Neya, lecz wprowadzenie stanu wojennego w grudniu 1981 roku postawiło to pod znakiem zapytania organizację konferencji. Na barki wiceprezydenta Asocjacji prof. A. Ciołkosza oraz przewodniczącego Komitetu Organizacyjnego prof. B. Neya spadła ogromna odpowiedzialność zorganizowania w tych warunkach lub odwołania konferencji. Ostatecznie konferencja odbyła się na przełomie lipca i sierpnia 1982 roku a referat wprowadzający przygotowany przez J. Ostrowskiego wygłosił podczas otwarcia konferencji doc. A. Ciołkosz. Jego działalność w MAK to nie tylko organizacja warszawskiej konferencji, ale również przewodniczenie Komisji Kartowania Tematycznego za Pomocą Teledetekcji. Komisje powoływane są w celu wykonania określonej pracy, bądź podjęcia próby rozwiązania problemu. Zadaniem wspomnianej komisji było przygotowanie odpowiedniej bibliografii, która ukazała się kilka lat później. Wobec aktywności Jubilata w pracach MAK w 1988 roku został wybrany członkiem Komisji Rewizyjnej. Podczas Walnego Zgromadzenia w Durbanie w 2003 roku prof. A. Ciołkosz został obdarzony godnością Członka Honorowego Międzynarodowej Asocjacji Kartograficznej. Nie oznaczało to jednak zakończenia działalności na rzecz naszego udziału w pracach międzynarodowej społeczności kartografów. Otóż jeszcze zimą 1976 roku, a więc 6 lat przed konferencją warszawską, został powołany w Warszawie stały Komitet Doradczy ds. MAK z przewodniczącym prof. L. Ratajskim. Zadaniem Komitetu była i jest współpraca z władzami Asocjacji oraz przygotowania do kolejnych konferencji i Zgromadzeń Ogólnych. Obecnie Narodowy Komitet ds. MAK od 2000 roku działa pod przewodnictwem prof. A. Ciołkosza.

Naszą – kartografów – szczególną wdzięczność jesteśmy winni Jubilatowi za Jego działalność na rzecz rozwoju kadry naukowej. Polskie środowisko kartograficzne – z punktu widzenia rozwoju nauki – jest stosunkowo młode i nieliczne. Profesor nie zwykł odmawiać naszym prośbom o recenzje na stopień doktora i doktora habilitowanego. Jak napisał J. Ostrowski (s. 69)⁵ „dzięki swej uczynności, nie bacząc na wysiłek włożony w przyswojenie sobie specyficznej tematyki tych rozpraw, wybawił już z kłopotu wielu naszych obiecujących pracowników naukowych”.

Last but not least – jesteśmy wdzięczni naszemu Jubilatowi za wkład, choć nie tylko indywidualny, w dalszy rozwój kartografii. Pani Agata Ciołkosz-Styk – córka Jubilata – wybrała geografię, wybrała kartografię jako specjalizację a obecnie przygotowuje doktorat na temat planów miast. Sądzę, że to atmosfera domu rodzinnego sprawiła, że wkrótce będziemy mieli młodego pracownika naukowego o specjalizacji kartograficznej.

Z okazji jubileuszu również kartografowie przyłączają się do życzeń wielu lat zdrowia i dalszej owocnej pracy.

Niniejsze opracowanie zostało przygotowane z okazji uroczystości, które odbyły się w Instytucie Geografii i Gospodarki Przestrzennej Uniwersytetu Jagiellońskiego 16 września 2009 roku

---

- 1 Kuhn T., *Struktura rewolucji naukowych*. Warszawa, 1963, PWN.
- 2 Wolter J.A., *Cartography – an emerging discipline*. „Canadian Cartographer”, vol. 12, 1975, nr 2, s. 210–216.
- 3 Ostrowski W., *Semiotyczne podstawy projektowania map topograficznych na przykładzie prezentacji zabudowy*. Warszawa, 2008, Wydawn. Uniwersytetu Warszawskiego.
- 4 Ciołkosz A., Ostrowski J., *Historia kartografii*. W: *Historia Geografii Polskiej* pod red. A. Jackowskiego, S. Liszewskiego, A. Richlinga. Warszawa, 2008, Wydawn. Naukowe PWN, s. 261–280
- 5 Ostrowski J., *Kartografia w działalności i dorobku profesora Jana Andrzeja Ciołkosza*. W: „Geograf u progu ery kosmicznej” pod red. J. Kozaka i M. Luc. Kraków, 2009, s. 65–69.

Wspomnienie o mgr. Romanie Ignucie (1930–2008)

Roman Ignut, mój kolega ze studiów geograficznych na Uniwersytecie Warszawskim, urodził się w 1930 r. w Warszawie i tu ukończył szkołę średnią w znanym praskim Gimnazjum im. Władysława IV. W 1950 r. został przyjęty na studia na Uniwersytecie Warszawskim. Poznałem go dopiero na drugim semestrze I roku studiów, ponieważ dopiero wówczas przenieśliśmy się na UW.

Już na I roku studiów odbyliśmy kilka wycieczek programowych w okolicy Warszawy, prowadzonych przez dr Jadwigę Kobendzinę. Na II roku w przerwie semestralnej zorganizowaliśmy wycieczkę zimową w Tatry w celu nauki jazdy na nartach oraz prowadzenia badań pokrywy śnieżnej. W czerwcu 1952 po sesji egzaminacyjnej odbyła się programowa wycieczka geologiczno-geomorfologiczna w Sudety, którą kierował geomorfolog prof. Jan Dylak z Łodzi, nasz wykładowca tego przedmiotu na II roku studiów i wspinały przewodnik po Sudetach. Na III roku odbyliśmy pamiętną wycieczkę na Wyżynę Krakowsko-Częstochowską pod kierownictwem mgr. Lecha Ratajskiego. Trzeci rok zakończyliśmy egzaminem dyplomowym i otrzymaliśmy dyplomy ukończenia studiów pierwszego stopnia na Uniwersytecie Warszawskim.

Roman Ignut rozpoczął pracę w Geoprojekcie w sierpniu 1951 r. (po ukończeniu I roku studiów) w Pracowni Fizjograficznej, którą kierowała mgr Wiesława Różycka; uzyskał w przedsiębiorstwie zgodę na kontynuowanie studiów i otrzymał 14 godzin tygodniowo zwolnień na wykłady. Geoprojekt był przedsiębiorstwem zajmującym się kompleksowymi badaniami środowiska przyrodniczego oraz sporządzaniem dokumentacji fizjograficznych dla rozmaitych planów zagospodarowania przestrzennego. Szeroko zakrojone opracowania Geoprojektu, obejmujące wszystkie elementy pokrycia topograficznego Ziemi, były w końcowym etapie przedstawiane w formie map załączonych do dokumentacji i ze zrozumiałych względów były one w dużych skalach (1:5 000 do 1:25 000).

O przyjęcie na studia magisterskie (semestry 7–9) musieliśmy czynić intensywne starania, gdyż na specjalizację kartograficzną były tylko 4 miejsca. Roman zmieścił się w tym limicie. Jego pracą magisterską było wykonanie ściennej mapy szkolnej Warmii i Mazur w skali 1:250 000. Była to jedna z 7-częściowej serii map szkolnych wykonanych w Katedrze Kartografii UW jako prace magisterskie. Seria tych map została później wydana przez PPWK. Egzamin magisterski zdawaliśmy po skończeniu dziewiątego semestru w 1955 roku.

W 1958 r. Roman Ignut został kierownikiem Działu Studiów i Weryfikacji w Geoprojekcie. Dział ten prowadził stałą i zakrojoną na cały kraj działalność instruktazową, dzięki której zaczęto tworzyć jednolite instrukcje do prowadzonych przez Geoprojekt badań. Zaowocowały one najpierw napisaniem szczegółowych instrukcji prowadzenia prac terenowych (1969, 1970, wspólnie z R. Kłębkim i A. Mastalerzem) oraz dwoma wydaniem książki *Terenowe badania*

geologiczno-inżynierskie (1970, 1973, wspólnie z R. Kłębkiem i R. Puchalskim). Książka ta jest obszernym podręcznikiem (ok. 250 stron) pokazującym jak prowadzić badania terenowe geologiczno-inżynierskie różnymi metodami.

Roman był bardzo aktywny w pracy zawodowej i organizacyjnej. Należał do Towarzystwa Urbanistów Polskich; pełnił funkcję przewodniczącego Rady Technicznej w Geoprojekcie i uzyskał tytuł rzeczoznawcy w zakresie badań geologiczno-inżynierskich. W 1973 roku przebywał przez trzy miesiące w Libii, kontrolując prowadzone tam opracowania geologiczno-inżynierskie. W latach 1989–1990 pracował w Niemczech (Cottbus) jako kierownik prowadzonych tam przez Geoprojekt prac.

W roku 1990 przeszedł na emeryturę i rzadko się od tej pory spotykaliśmy. W ostatnich latach nie brał udziału w spotkaniach koleżeńskich; choroba nie pozwoliła mu na swobodne poruszanie się. Zmarł w Warszawie 13 sierpnia 2008 roku i został pochowany na Cmentarzu Bródnowskim.

Roman Ignut był wspaniałym kolegą, traktował wszystkich po przyjacielsku, nie faworyzował nikogo. Zawsze był opanowany, ale w razie potrzeby także chętny do zabaw i żartów, co było najbardziej widoczne na wycieczkach. Najlepsze wspomnienia o nim mamy z czasów studenckich, kiedy spędzaliśmy ze sobą najwięcej czasu. Takim pozostanie na zawsze w naszej pamięci.

Wiesław Kaprowski (Warszawa)

K O M U N I K A T Y

KONKURS STOWARZYSZENIA KARTOGRAFÓW POLSKICH „MAPA ROKU 2009”

Zarząd Stowarzyszenia Kartografów Polskich wstępnie ogłasza 10. konkurs, który odbędzie się podczas XXXIV Ogólnopolskiej Konferencji Kartograficznej w Warszawie, w dniach 21-22. października 2010 r. Bliższe szczegóły organizacyjne i terminowe zostaną rozesłane Wydawcom do końca kwietnia 2010 r. Już dziś serdecznie zapraszamy do licznego udziału w tym konkursie.

VI OGÓLNOPOLSKIE SYMPOZJUM GEOINFORMACJI

na temat
**GEOINFORMACJA
ZINTEGROWANYM NARZĘDZIEM BADAŃ PRZESTRZENNYCH**
Polanica-Zdrój, 22–25 września 2011 r.

Komunikat 1

Organizatorzy:

SEKCJA KARTOGRAFII KOMITETU GEODEZJI POLSKIEJ AKADEMII NAUK
STOWARZYSZENIE KARTOGRAFÓW POLSKICH
AKADEMIA GÓRNICZO-HUTNICZA
UNIwersytet PRZYRODNICZY WE WROCŁAWIU

Współorganizatorzy:

Komisja Geoinformatyki Polskiej Akademii Umiejętności
Klub Teledetekcji Środowiska Polskiego Towarzystwa Geograficznego
Polskie Towarzystwo Fotogrametrii i Teledetekcji
Polskie Towarzystwo Informacji Przestrzennej
Sekcja Geoinformatyki oraz Sekcja Fotogrametrii i Teledetekcji
Komitetu Geodezji Polskiej Akademii Nauk

(bliższe informacje na stronie:

<http://www.gislab.ar.wroc.pl/SKP/6.Og%C3%B3lnopolskieSymposiumGeoinformacji-omunikat1.pdf>

M I S C E L L A N E A

OKRĄGLE ROCZNICE W KARTOGRAFII POLSKIEJ W 2010 ROKU

Począwszy od wydanego w kwietniu 2001 roku numeru 3–4 naszego „Biuletynu” publikujemy systematycznie zestawienia wybranych rocznic, przypadających w kolejnych latach, a związanych z przeszłością polskiej kartografii. Są one zawsze podzielone na rocznice urodzin, nominacji lub śmierci osób zasłużonych dla naszej dyscypliny, następnie rocznice utworzenia, przekształcenia lub likwidacji różnych instytucji i organizacji związanych z kartografią, a na końcu rocznice ukazania się na rynku ważnych publikacji – atlasów, map, podręczników, bibliografii itp. Zamieszczone w tym numerze zestawienie jest już samo w sobie „jubileuszowe”, zamykające 10-letni cykl takich rocznic, gdyż następne będą już tylko przesuniętymi o 10 lat powtórzeniami dotychczas opublikowanych wykazów. Jak co roku, zachęcamy do oderwania się na chwilę od bieżących problemów i przypomnienie sobie niektórych postaci i dokonań naszych poprzedników, a także przyjęcie do wiadomości przypadających właśnie teraz kilku ważnych jubileuszy.

I. Personalia

400 lat temu, w 1610 roku

- urodził się (prawdopodobnie) Józef Naronowicz-Naroński, inżynier, kartograf i matematyk, autor licznych planów miejscowości, 24 map starostw Prus Wschodnich (zm. w 1678 r.).

150 lat temu, w 1860 roku

- urodził się Henryk Merczyng, profesor Instytutu Inżynierów Komunikacji w Petersburgu, autor nowatorskiej rozprawy o dokładności mapy Wielkiego Księstwa Litewskiego ks. Radziwiłła Sierotki z 1613 r., na której wzorowało się wielu badaczy kartografii staropolskiej (zm. w 1916 r.).

110 lat temu, w 1900 roku

- urodził się prof. Józef Wąsowicz, uczeń i współpracownik Eugeniusza Romera, po II wojnie światowej organizator i pierwszy kierownik Katedry Kartografii Uniwersytetu Wrocławskiego (zm. w 1964 r.).

100 lat temu, w 1910 roku

- urodził się prof. Michał Odlanicki-Poczobutt, dyrektor Instytutu Geodezji Górniczej i Przemysłowej AGH, przewodniczący Rady Geodezyjnej i Kartograficznej przy Prezesie GUGiK, autor prac z zakresu kartografii wielkoskalowej i historii kartografii (zm. w 2004 r.).

80 lat temu, w 1930 roku

- urodziła się Wanda Lisiecka, redaktor w Państwowym Przedsiębiorstwie Wydawnictw Kartograficznych w Warszawie, autorka map szkolnych, w szczególności tzw. diamap do rzutników pisma (zm. w 1996 r.),
- urodziła się dr Stefania Gurba, adiunkt w Zakładzie Kartografii Instytutu Nauk o Ziemi UMCS w Lublinie, autorka prac z zakresu kartografii matematycznej i tematycznej,
- urodził się Teofil Lijewski, profesor w Instytucie Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN, autor kilkudziesięciu map przemysłu i transportu w obu narodowych atlasach Polski, twórca oryginalnej metody przedstawiania wielkości ośrodków przemysłowych.

75 lat temu, w 1935 roku

- urodził się dr Wojciech Jankowski, adiunkt w Instytucie Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN, w latach 2000–2004 zastępca przewodniczącej Zarządu Głównego SKP,
- urodził się prof. Bogdan Ney, dyrektor Instytutu Geodezji i Kartografii, przewodniczący Komitetu ds. Międzynarodowej Asocjacji Kartograficznej, przewodniczący Komitetu Organizacyjnego XI Międzynarodowej Konferencji Kartograficznej w Warszawie w 1982 roku.

70 lat temu, w 1940 roku

- urodziła się, prof. Wiesława Żyszkowska, kierowniczka Zakładu Kartografii w Instytucie Geografii i Rozwoju Regionalnego Uniwersytetu Wrocławskiego, przewodnicząca Zarządu Oddziału Kartograficznego Polskiego Towarzystwa Geograficznego,

- urodziła się dr Maria Rita Pelczar, adiunkt i starszy wykładowca w Zakładzie Kartografii i Fotointerpretacji Uniwersytetu Gdańskiego, przewodnicząca Sekcji Kartograficzno-Fotointerpretacyjnej Oddziału Gdańskiego PTG.

60 lat temu, w 1950 roku

- urodził się dr Jan Krupski, adiunkt i starszy wykładowca w Zakładzie Kartografii Instytutu Geografii i Rozwoju Regionalnego Uniwersytetu Wrocławskiego, zastępca przewodniczącego Zarządu Głównego SKP, redaktor Biuletynu SKP oraz inicjator i organizator konkursu „Mapa Roku”.

30 lat temu, w 1980 roku

- zmarł prof. Władysław Migacz, kierownik Zakładu Kartografii w Instytucie Geografii Uniwersytetu Wrocławskiego (ur. w 1932 r.),
- VI Zgromadzenie Ogólne Międzynarodowej Asocjacji Kartograficznej wybrało doc. Andrzeja Ciołkosza z Instytutu Geodezji i Kartografii na jednego z wiceprezydentów MAK i przewodniczącego Komisji Kartowania Tematycznego na Podstawie Zdjęć Satelitarnych,
- doc. Władysław Pawlak został mianowany kierownikiem Zakładu Kartografii w Instytucie Geografii Uniwersytetu Wrocławskiego,
- ze stanowiska prezesa Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii został odwołany dr Czesław Przewoźnik, a na jego miejsce mianowany prof. Zdzisław Adamczewski.

20 lat temu, w 1990 roku

- zmarła Lidia Sitek, redaktor w Pracowni Kartografii Instytutu Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN, kierowniczka Biura XI Międzynarodowej Konferencji Kartograficznej w Warszawie w 1982 r., współautorka map przeglądowych Polski w obu atlasach narodowych (ur. w 1945 r.),
- zostały nadane pierwsze uprawnienia zawodowe w zakresie redakcji map; w 1990 r. uzyskały je Mariola Michalak (Poznań), Lech Brokman, Piotr Kamiński, Józef Maj (wszyscy Warszawa) oraz Witold Czajka (Zielona Góra).

15 lat temu, w 1995 roku

- zmarł prof. Julian Janczak, historyk kartografii, kierownik Pracowni Atlasu Historycznego Śląska w Instytucie Historii PAN, przewodniczący Zespołu Historii Kartografii przy Instytucie Historii Nauki PAN, autor licznych szkolnych map historycznych (ur. w 1932 r.).

10 lat temu, w 2000 roku

- zmarł Tadeusz Garlej, kartograf, rysownik w Książnicy-Atlas we Lwowie, po wojnie redaktor w Instytucie Geografii PAN, współautor map ściennych (ur. w 1908 r.),
- zmarł prof. Mieczysław Stelmach, historyk kartografii, kierownik Zakładu Archiwistyki Uniwersytetu Szczecińskiego, autor licznych prac z zakresu historii kartografii Pomorza (ur. w 1947 r.),
- zmarł Mieczysław Sakławski, dyrektor ds. technicznych w Państwowym Przedsiębiorstwie Wydawnictw Kartograficznych (ur. w 1926 r.).

5 lat temu, w 2005 r.

- zmarł prof. Jan Różycki, organizator i kierownik Katedry Kartografii na Wydziale Geodezji i Kartografii Politechniki Warszawskiej, autor podręczników kartografii matematycznej (ur. w 1909 r.),
- zmarł prof. Tadeusz Wilgat, kierownik Zakładu Hydrografii w Instytucie Nauk o Ziemi UMCS w Lublinie, autor skryptów kartografii oraz map hydrograficznych i turystycznych (ur. w 1917 r.),
- zmarł Wiesław Kublin, redaktor, a następnie kierownik Działu Kontroli Kartograficznej i Wydziału Dokumentacji Kartograficznej w Państwowym Przedsiębiorstwie Wydawnictw Kartograficznych (ur. w 1933 r.),
- zmarła Sabina Bujno, redaktor, a następnie kierownik Redakcji Map Szkolnych w Państwowym (od 1991 r. Polskim) Przedsiębiorstwie Wydawnictw Kartograficznych (ur. w 1939 r.).

II. Instytucje i organizacje kartograficzne

70 lat temu, w 1940 roku

- w Wielkiej Brytanii została utworzona Sekcja Wojskowego Instytutu Geograficznego, przemianowana w 1943 r. na Wojskowy Instytut Geograficzny z siedzibą w Edynburgu.

60 lat temu, w 1950 roku

- zakończył ostatecznie działalność Instytut Kartograficzny im. Eugeniusza Romera przy Uniwersytecie Wrocławskim,
- Biuro Kartograficzne Głównego Urzędu Pomiarów Kraju zostało przekształcone w Państwowe Przedsiębiorstwo Fotogrametrii i Kartografii,
- została utworzona Katedra Kartografii w Instytucie Geograficznym Uniwersytetu Warszawskiego.

40 lat temu, w 1970 r.

- na wydziale Geodezji i Kartografii Politechniki Warszawskiej Katedra Kartografii i Katedra Fotogrametrii zostały połączone w Instytut Geodezji i Kartografii, składający się z Zakładu Fotogrametrii i Zakładu Kartografii,
- utworzona w 1964 r. Katedra Kartografii w Instytucie Nauk o Ziemi UMCS w Lublinie została przekształcona w Zakład Kartografii tego instytutu.

25 lat temu, w 1985 roku

- odbyła się w Karpaczu I Szkoła Kartograficzna, zorganizowana przez Zakład Kartografii Uniwersytetu Wrocławskiego przy współpracy Komisji Kartograficznej PTG i Sekcji Kartograficznej Komitetu Nauk o Ziemi Oddziału PAN we Wrocławiu.

10 lat temu, w 2000 roku

- został utworzony i rozpoczął działalność Oddział Kartograficzny Polskiego Towarzystwa Geograficznego.

5 lat temu, w 2005 roku

- zostało zawarte porozumienie o współdziałaniu między Głównym Geodetą Kraju i Stowarzyszeniem Kartografów Polskich,
- Polskie Przedsiębiorstwo Wydawnictw Kartograficznych im. E. Romera S.A. i Wydawnictwo Kartograficzne Eko-Graf zostały przyjęte na członków stowarzyszonych Międzynarodowej Asocjacji Kartograficznej.

III. Publikacje kartograficzne

180 lat temu, w 1830 roku

- ukazała się 8-arkuszowa *Mapa Królestwa Polskiego wraz z obwodem Wolnego miasta Krakowa* w skali 1:400 000, opracowana przez Juliusza Kolberga.

160 lat temu, w 1850 roku

- ukazał się w Paryżu *Atlas de l'Ancienne Pologne...* Antoniego H. Dufoura i Feliksa Wrotnowskiego, największe – obok opublikowanej 9 lat później *Karty dawnej Polski* Wojciecha Chrzanowskiego – polskie dzieło kartograficzne, opracowane i wydane na emigracji,
- norymberska firma C. Abel-J.G. Klinger opublikowała pierwszy globus Ziemi z napisami w języku polskim, zatytułowany *Kula ziemiska do użytku w szkołach*.

80 lat temu, w 1930 roku

- ukazała się wielka ścienna mapa fizyczna Polski w skali 1:500 000 Michała Janiszewskiego z oryginalnym 60-metrowym cięciem poziomym (do wysokości 300 m n.p.m.),
- ukazała się rozprawa Stanisława Pietkiewicza *O sposobach przedstawiania terenu na mapach* jako piąty tom „Biblioteki Służby Geograficznej”.

60 lat temu, w 1950 roku

- ukazała się pierwsza część podręcznika *Zarys teorii odwzorowań kartograficznych* Jana Różyckiego (część druga wyszła w 1953 r.),
- ukazał się skrypt *Kartografia w zarysie* Tadeusza Wilgata.

50 lat temu, w 1960 roku

- ukazał się podręcznik *Kartografia ekonomiczna. Metody opracowania map gospodarczych* Lecha Ratajskiego i Bogodara Winida (wyd. 2 – 1963),
- ukazał się *Atlas geograficzny dla klasy IV PPWK*, wznawiany potem corocznie do 1974 roku,
- ukazała się mapa *Wielkopolska*, pierwsza z serii siedmiu ściennych map regionów Polski w skali 1:250 000, opracowanych w Katedrze Kartografii Uniwersytetu Warszawskiego i wydanych przez Państwowe Przedsiębiorstwo Wydawnictw Kartograficznych.

40 lat temu, w 1970 roku

- ukazał się podręcznik *Redakcja i opracowanie map ogólnogeograficznych* Wiktora Grygorenki.

30 lat temu, w 1980 roku

- ukazała się 6-arkuszowa *Przeglądowa mapa geomorfologiczna Polski* w skali 1:500 000, opracowana pod redakcją Leszka Starkla w Instytucie Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN,
- ukazała się mapa *Polska. Użytkowanie ziemi* w skali 1:500 000, opracowana w Instytucie Geodezji i Kartografii na podstawie obrazów satelitarnych,
- ukazał się specjalny podwójny numer (t. XXIV, 1–2) „Biuletynu Informacyjnego Branżowego Ośrodka Informacji Naukowej, Technicznej i Ekonomicznej IGiK pt. *Służba geodezyjna i kartograficzna Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii 1945–1980*.

25 lat temu, w 1985 roku

- ukazał się *Atlas Tatrzańskiego Parku Narodowego*, opracowany pod redakcją Mieczysława Klimaszewskiego i Kazimierza Trafasa w Instytucie Geografii Uniwersytetu Jagiellońskiego,
- ukazał się *National Atlas of the Democratic Republic of Afghanistan*, atlas narodowy Afganistanu opracowany pod redakcją Henryka Górskiego i Wiesławy Mozolewskiej w Przedsiębiorstwie Eksportu Geodezji i Kartografii Geokart.

20 lat temu, w 1990 roku

- ukazał się *Atlas uzdrowisk polskich*, opracowany pod redakcją Andrzeja Kajocha we wrocławskim Oddziale PPWK im. E. Romera.

10 lat temu, w 2000 roku

- ukazało się ostatnie, 32 wydanie *Atlasu geograficznego* dla szkół średnich, opracowanego pod redakcją Henryka Górskiego i Wandy Jędrzejewskiej, wydawanego przez PPWK od 1962 roku.

5 lat temu, w 2005 roku

- ukazał się pierwszy numer „Bibliografii Dokumentów Kartograficznych”, wydawanej przez Bibliotekę Narodową w formie papierowej do 2008 roku.

W tegorocznym wykazie polecamy szczególnej uwadze jubileusze związane z naszym Stowarzyszeniem oraz zasłużonymi placówkami i postaciami naszej kartografii uniwersyteckiej. Pamiętajmy zwłaszcza o naszych trzech Jubilatkach, którym należą się z tej okazji gratulacje i najlepsze życzenia od nas wszystkich.

Jerzy Ostrowski (Warszawa)
